

Opetus vuosiluokilla 1–2

Sisällys

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä	3
Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2	4
Oppiaineet vuosiluokilla 1-2	7
ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS.....	8
SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA	14
SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS	22
SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS JOENSUUN SEUDUN/MAAKUNNALLINEN OPETUSSUUNNITELMASSA.....	28
SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS JOENSUUN SEUDUN MAAKUNNALLISESSA OPETUSSUUNNITELMASSA.....	39
TOINEN KOTIMAINEN KIELI	41
VIERAAT KIELET	43
VIERAS KIELI/SAAMEN KIELI, A1-OPPIMÄÄRÄ.....	43
Opetuksen VIERAS KIELI ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 1-2 JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA.....	48
MATEMATIIKKA	53
MATEMATIIKKA JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA	58
YMPÄRISTÖOPPI	69
YMPÄRISTÖOPPI JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA	74
USKONTO	83
EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA	87
ORTODOKSINEN USKONTO	92
ORTODOKSINEN USKONTO JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA.....	93
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	97
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA	101
MUSIIKKI	108
MUSIIKKI JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA	111
KUVATAIDE	115
KUVATAITEEN OPETUS JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA	119
KÄSITYÖ	123
KÄSITYÖN OPETUS JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA	126
LIIKUNTA	130
LIIKUNNAN OPETUS JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA	133
OPPILAANOHAUS	136

LUKU 13 14 VUOSILUOKAT 1-2

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista ja turvallisista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeitä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta. Jo ennen kielen A1-oppimäärän opetuksen alkamista lapsia voidaan tutustuttaa alustavasti opetuksen järjestäjän tarjoamiin kieliin järjestämällä esimerkiksi kielisuihkuja esiopetuksessa tai syksyllä ensimmäisellä vuosiluokalla, jos opetus alkaa kevätlukukaudella. Kielisuihkuissa kieleen tai kieliin voidaan tutustua esimerkiksi laulaen, leikkien, pelaten ja liikkuen. Aiheet valitaan lapsia kiinnostavista asioista yhdessä lasten kanssa. Kielisuihkut voidaan toteuttaa muun toiminnan yhteydessä tai niille voidaan varata omia opetustuokioita.

Vuosiluokat 1-2: Koululaiseksi kasvaminen

Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.

On tärkeitä, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille. Oppilaita kannustetaan tuomaan esiin kiinnostuksen kohteensa ja löytämään uusia. Opetus suunnitellaan riittävän haasteelliseksi kunkin oppilaan tarpeita ajatellen. Koulussa ei sallita minkäänlaista kiusaamista eikä syrjivää käyttäytymistä. Oppilaita ohjataan yhdessä toimimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omista koulutehtävistä. Kielellisten, sosiaalisten sekä motoristen taitojen ja muistin kehittymiseen samoin kuin kunkin omaan kehitysrytmiin kiinnitetään erityistä huomiota. Tavoitteena on, että kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vaikeudet tunnistetaan varhain ja tuki annetaan oikea-aikaisesti. Työtavoissa korostuvat havainnollisuus ja toiminnallisuus, leikki ja pelillisuus sekä mielikuvitus ja tarinallisuus. Koulun aloitusta ja koululaiseksi kasvamista tuetaan yhdessä kotien kanssa.

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1-2 oppiaineiksi, mutta opetus voi olla edelleen pääosin eheytettyä. Oppilaiden omatoimisuutta, yhdessä tekemisen taitoja sekä asioiden välisten yhteyksien

ymmärtämistä edistetään toteuttamalla luvun 4 mukaisia monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin tarjoutuu myös enemmän tilaisuuksia yhteistyöhön niin esiopetuksen kuin ylempien vuosiluokkien kanssa.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja tukea kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Oppilaita tuetaan erityisesti lukemisen, kirjoittamisen sekä matematiikan valmiuksissa ja opiskelutaidoissa. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen vahvistaminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi. Oppilaille ja huoltajille annetaan tietoa koulun tarjoamasta kieliohjelmasta ja opintojen järjestelyistä, alkavista uusista oppiaineista sekä mahdollisista valinnaisista tai vapaaehtoisista opinnoista. Heidän kanssaan pohditaan opiskelun asettamia vaatimuksia ja mahdollisesti uuteen ryhmään liittymistä.

~~Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen kolmannen vuosiluokan opintojen alkamista.~~

Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1-2

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 1-2.

Laaja-alaisen osaamisen perusta luodaan esiopetuksessa ja sitä edeltävässä varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen ensimmäisten vuosien aikana. Tavoitteena on, että oppilaan osaamisen kehittyminen vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestäväan elämäntapaan. Alusta lähtien on tärkeätä, että koulu tarjoaa jokaiselle oppilaalle vuorovaikutteisen ja kannustavan yhteisön, jossa oppilas voi tuntea tulevansa kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Kestävään elämäntapaan koulu kasvattaa eniten omalla esimerkillään. Kestävän elämäntavan edistämisessä korostuvat erityisesti yhdessä toimimisen taidot, lähiyhteisön kulttuurisen monimuotoisuuden havainnoiminen sekä luonnossa liikkuminen ja luontosuhteen vahvistaminen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Työskentelyn lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset, havainnot ja kysymykset. Ihmettelylle, oivaltamiselle, uuden löytämiselle ja keksimiselle, mielikuvitukselle sekä oppimisen ilolle on tilaa. Oppilaita kannustetaan kysymään ja kuuntelemaan, tekemään tarkkoja havaintoja, etsimään tietoa sekä tuottamaan ja kehittämään yhdessä ideoita ja esittämään työnsä tuloksia. Ikäkaudelle sopivien ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäröivän maailman ilmiöitä kohtaan sekä vahvistetaan taitoa jäsentää, nimetä ja kuvailla ympäristöä. Oppilaita rohkaistaan myös kyseenalaistamaan havaitsemiaan asioita ja huomaamaan, että tieto voi olla joskus ristiriitaista ja epäselvää.

Oman ja yhteisen työn suunnittelemista, tavoitteiden asettamista ja työskentelyn arviointia harjoitellaan. Yhdessä pohditaan, milloin työssä on onnistuttu ja mistä sen tietää. Oppilaita ohjataan havaitsemaan edistymistään, tunnistamaan omat vahvuutensa oppijoina ja iloitsemaan onnistumisistaan. Heidän kanssaan keskustellaan opintoihin liittyvistä mahdollisista valinnoista ja autetaan ymmärtämään erilaisten vaihtoehtojen merkitys.

Monipuolinen liikkuminen ja motoriset harjoitukset tukevat ajattelun kehittymistä ja oppimista. Muistin, mielikuvituksen sekä eettisen ja esteettisen ajattelun kehittymistä tuetaan satujen ja tarinoiden, pelien, lorujen, laulujen ja leikkien, taiteen eri muotojen sekä monipuolisen vuorovaikutuksen avulla.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan myönteiseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön. Oppitunnit, juhlat, leikit, pelit, ruokailuhetket sekä yhteistyö koulussa ja koulun ulkopuolella tarjoavat tilaisuuksia harjoitella toimimista monenlaisten ihmisten kanssa. Oppilaita kohdellaan arvostavasti ja ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin.

Oppilaita ohjataan arvostamaan oman perheensä ja yhteisönsä sekä muiden perinteitä ja tapoja. Koulutyössä tutustutaan läheiseen kulttuuriympäristöön sekä sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Oppilaille avataan mahdollisuuksia tutustua kulttuuriperintöön sekä taiteeseen ja muuhun kulttuuritarjontaan ja saada kokemuksia myös kansainvälisyydestä. Tärkeätä on pohtia yhdessä, miten omaan ympäristöön ja sen kulttuuriin voi vaikuttaa. Oppilaat oppivat tuntemaan Lapsen oikeuksien sopimuksen pääperiaatteet ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat heidän elämässään ja toiminnassaan.

Koulutyössä oppilaat voivat ilmaista itseään ja itselleen merkityksellisiä asioita monipuolisia esittämisen tapoja käyttäen. Oppilaita kannustetaan nauttimaan käden ja koko kehon taitojen kehittymisestä ja harjoittelemaan monenlaista esiintymistä. Mielikuvitus, kekseliäisyys ja ilmaisutaidot kehittyvät muun muassa leikkien, seikkailujen, musiikin, draaman, saduttamisen, mediaesitysten, kuvallisen ja käsityöllisen ilmaisun sekä rakentelun ja muiden käden töiden keinoin.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Koulun aloittaminen edellyttää uudenlaisia itsestä huolehtimisen taitoja ja itsenäisyyden lisääntymistä. Koulutyöhön kuuluu oppilaiden ikäkaudelle sopivista vastuutehtävistä huolehtiminen luokka- ja kouluyhteisössä. Yhteisten pelisääntöjen, hyvien tapojen sekä kannustavan palautteen merkitys korostuu. Oppilaita ohjataan hahmottamaan aikaa ja paikkaan liittyviä käsitteitä ja niiden käytännön merkitystä. He harjoittelevat omien tunteiden tunnistamista ja ilmaisemista ja esimerkiksi leikkien ja draaman avulla kehittävät tunnetaitojaan.

Koulussa opitaan omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Huomiota kiinnitetään itsenäiseen ja turvalliseen liikkumiseen lähiympäristössä, turva- ja suojavälineiden käyttöön sekä omien tietojen ja taitojen kehittämiseen kävelijänä ja pyöräilijänä. Myös erilaisissa vaaratilanteissa tarvittavan toiminnan ja avun hakemisen taitoja harjoitellaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan arjen teknologiaa ja sen merkitystä päivittäisessä elämässä sekä opitaan, mitä teknisten laitteiden turvallinen käyttö edellyttää. Oppilaiden muotoutuvista kulutustottumuksista keskustellaan, opitaan tarkastelemaan mainontaa ja median vaikutuksia sekä pohditaan mahdollisuuksia oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaita ohjataan kriittiseen kuluttajuuteen ja mietitään, mitä taloudellisuus, kohtuullisuus ja ympäristön huomioon ottaminen tarkoittavat kuluttajan valinnoissa ja mitä ne merkitsevät omassa toiminnassa.

Monilukutaito (L4)

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisiksi, monenlaisten, ikäkaudelle ominaisten tekstien tulkitsijoiksi, tuottajiksi ja arvioijiksi. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaista tai ilmenevää tietoa. Monilukutaidon kehittymistä tuetaan perustamalla opetus moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuudelle ja ilmiökeskeisyydelle. Oppilaita kannustetaan käyttämään ja tuottamaan erilaisia tekstejä, nauttimaan niistä sekä ilmaisemaan itseään niiden avulla. Kirjoitettujen tekstien perusluku- ja kirjoitustaito kehittyy ja sujuvoituu. Samoin kehittyy taito käsitellä arkeen liittyen numeerista informaatiota, kuten lukumäärien eroja. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa kokeilemalla kuvallisia ilmaisutapoja sekä tarkastelemaan visuaalisen vaikuttamisen keinoja lähiympäristössä.

Oppilaita ohjataan hankkimaan tietoa erilaisista lähteistä ja välittämään tietoa muille. Heitä ohjataan pohtimaan kuvitteellisen ja todellisen maailman suhdetta sekä myös sitä, että jokaisella tekstillä on tekijänsä ja tarkoituksensa. Näin opetuksessa tuetaan kriittisen ajattelun kehittymistä. Monilukutaitoiseksi kehittyäkseen oppilaat tarvitsevat sekä rikasta tekstiympäristöä että suojaavaa tukea median käytössä. Opetuksessa käytetään ikäkauden tarpeisiin soveltuvia tekstejä, kuten lehtiä, kirjoja, pelejä, elokuvia ja musiikkia sekä monimuotoisen ympäristön havainnointia ja oppilaiden tekemiä ja valitsemia sisältöjä. Tuottamisen taitoja kehitetään tulkitsemisen ja arvottamisen taitojen rinnalla. Oppilaille luodaan runsaasti tilaisuuksia kysyä ja ihmetellä, kertoa tarinoita, esittää näkemyksiään ja jakaa kokemuksiaan monenlaisia välineitä ja ilmaisun keinoja käyttäen.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Opetuksessa hyödynnetään esiopetuksen aikana ja koulun ulkopuolella oppilaille karttuneita tieto- ja viestintäteknologian (tv) tietoja ja taitoja. Leikkiin perustuva työskentely on edelleen keskeistä. Tieto- ja viestintäteknologian perustaitoja harjoitellaan ja opitaan käyttämään niitä opiskelun välineinä. Samalla opitaan keskeistä käsitteistöä. Oppilaat pohtivat myös, mihin tarkoituksiin tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään lähiympäristössä ja mikä sen merkitys on arjessa.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Koulutyössä harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä ja opetellaan niiden keskeisiä käyttö- ja toimintaperiaatteita. Samoin harjoitellaan näppäintaitoja sekä muita tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustaitoja. Oppilaat saavat ja jakavat keskenään kokemuksia digitaalisen median parissa työskentelystä sekä ikäkaudelle sopivasta ohjelmoinnista. Pelillisyyttä hyödynnetään oppimisen edistäjänä. *Vastuullinen ja turvallinen toiminta:* Oppilaiden kanssa keskustellaan ja luodaan yhdessä tv:n turvallisia käyttötapoja ja hyviä käytöstapoja. Huomiota kiinnitetään terveellisiin työasentoihin sekä sopivan pituisten työjaksojen merkitykseen hyvinvoinnille. *Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely:* Oppilaita opastetaan käyttämään keskeisiä hakupalveluita, kokeilemaan eri työvälineitä ja tekemään pienimuotoisia tiedonhankintatehtäviä eri aihepiireistä ja itseä kiinnostavista asioista. Heitä kannustetaan toteuttamaan tv:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen:* Oppilaat saavat kokemuksia oppimista tukevien yhteisöllisten palveluiden käytöstä ja harjoittelevat käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Koulutyössä oppilaat saavat monimuotoisia tilaisuuksia oppia työskentelemään yksin ja yhdessä toisten kanssa. Heitä ohjataan harjoittelemaan ryhmässä toimimista ja yhteistyötä, omien ideoiden sovittamista yhteen toisten kanssa sekä ikäkaudelle sopivaa vastuunkantoa. Oppilaita kannustetaan tutkimaan uusia

asioita ja miettimään, missä itse on erityisen hyvä ja mitä voisi tehdä toisten hyväksi koulussa ja kotona. Heitä rohkaistaan toimimaan uusissa tilanteissa itseensä luottaen. Oppilaita opastetaan tutustumaan eri ammatteihin koulussa ja koulun ulkopuolella ja ymmärtämään niiden ja yleensä työn merkitys yhteiskunnassa, erityisesti perheiden arjen ja toimeentulon kannalta. Yhteistyö huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa työskentelyä.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Ensimmäisestä luokasta lähtien oppilaat ovat mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan ja oman ryhmänsä työn tavoitteita ja toimintatapoja, työskentelytilojen järjestämistä ja viihtyisyyttä sekä ruokailuun, välitunteihin, juhliin ja retkiin sekä koulun muihin tapahtumiin liittyviä asioita. Oppilaiden kanssa keskustellaan, mitä oikeudenmukaisuus, yhdenvertaisuus ja vastavuoroisuus merkitsevät. Omien kokemusten kautta oppilaat tutustuvat demokraattisen toiminnan sääntöihin ja toteutumiseen käytännössä. Oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan ja voivat osallistua itseään koskevista asioista päättämiseen ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti. Oppilaiden kanssa pohditaan, mitä heille merkitsee oikeudenmukainen ja kestävä tulevaisuus omassa maassa ja maailmassa ja mitä he voivat itse tehdä sen puolesta.

Oppiaineet vuosiluokilla 1-2

Näissä opetussuunnitelman perusteissa oppiaineista määritellään tehtävä, tavoitteet ja tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet. Lisäksi määritellään tavoitteet, jotka koskevat oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen ja oppimisen arviointiin liittyviä erityisiä näkökulmia kussakin oppiaineessa.

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa. Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa.

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen.

ÄIDINKIELEN JA KIRJALLISUUDEN ERI OPPIMÄÄRIEN JA TOISEN KOTIMAISEN KIELEN OPISKELU

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineeseen on näissä opetussuunnitelman perusteissa määriteltä kaksitoista eri oppimäärää, jotka ovat seuraavat: suomen kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romanikieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus, muu oppilaan äidinkieli, suomi ja ruotsi

toisena kielenä ja kirjallisuus, suomi ja ruotsi saamenkielisille sekä suomi ja ruotsi viittomakielisille. Muuna oppilaan äidinkielenä on mahdollista opettaa opetuksen järjestäjän tarjoamana ja huoltajan valitsemana jotakin edellä mainitsematonta äidinkieltä koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai valtioneuvoston asetuksen 422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä. Lisäksi erillisrahoitettuna voidaan tarjota oppilaan oman äidinkielen opetusta. Toisessa kotimaisessa kielessä on ruotsin ja suomen kielessä määritelty A- ja B-oppimäärät sekä kaksikielisille oppilaille tarkoitetut äidinkielenomaiset oppimäärät.

Oppilas opiskelee äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa ja toisessa kotimaisessa kielessä seuraavassa taulukossa mainittuja oppimääriä sen mukaan kuin opetuksen järjestäjä tarjoaa ja oppilaan huoltaja valitsee. Taulukossa oppilaan äidinkielellä tarkoitetaan koulun opetuskieltä (suomi, ruotsi ja saame) tai muuta huoltajan ilmoittamaa kieltä.

Oppilaan äidinkieli	Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärä	Toinen kotimainen kieli	
		yhteinen	valinnainen
suomi	suomen kieli ja kirjallisuus	ruotsi	-
ruotsi	ruotsin kieli ja kirjallisuus	suomi	-
saame	saamen kieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi saamenkielisille	-	suomi tai ruotsi
saame	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä saamen kieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	
romani	suomen tai ruotsin kieli ja kirjallisuus sekä romanikieli ja kirjallisuus	ruotsi tai suomi	-
viittomakieli	viittomakieli ja kirjallisuus sekä suomi tai ruotsi viittomakielisille	-	ruotsi tai suomi
muu äidinkieli	muu äidinkieli koko äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä tai VA422/2012 8 §:n mukaisesti järjestettynä sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä	-	ruotsi tai suomi

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnaissa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä

kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkaudelle ja kielitaidolle soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten

tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 1–2 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää oppilaiden yksilöllisten edellytysten pohjalta itsensä ilmaisemisen ja vuorovaikutuksen taitoja, kielellistä tietoisuutta sekä kehittää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen vahvistaminen kielelliseen ilmaisuun, draamaan, kaunokirjallisuuteen ja monimuotoisten tekstien tulkitsemiseen ja tuottamiseen. Opetuksessa huolehditaan oppimisprosessin jatkumosta esiopetuksesta kouluun niin äidinkielen perustaitojen kuin laaja-alaisen osaamisen osalta.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitons vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemaisensa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen

kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki ja oppilaan oppimisen arviointi koskevat myös suomenkieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen, ilmaisuun ja erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L3
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	S1	L1, L2, L7
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1	L1, L2, L7
T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2	L1, L4, L5
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	S2	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan-lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	S2	L2, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3	L1, L4, L5, L7
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	L2, L4, L5
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		

T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	S4	L2, L4, L7
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	S4	L2, L3, L4
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	S4	L2, L4, L7

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.

S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja

eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA

Suomen kielen ja kirjallisuuden osuus Joensuun seudun opetussuunnitelmassa pohjautuu valtakunnalliseen Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 -asiakirjaan. Tavoitteet ja sisällöt ovat samat kuin valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa. Seudullisesti on laadittu tavoitteiden ja sisältöjen vuosiluokille jakautuminen ja sisältöjen lisähuomiot.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS TAVOITTEET

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	
Opetuksen tavoite:	
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	
1.lk	2.lk
Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin omassa ryhmässään. Oppilas kuuntelee ja tutustuu ikätasolleen sopiviin teksteihin	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilas kuuntelee, lukee ja ymmärtää monipuolisesti ikätasolleen sopivia tekstejä
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L3	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	
Opetuksen tavoite:	
T2 Opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	
1.lk	2.lk
Oppilas osallistuu erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin kehittäen vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan.	Oppilas ilmaisee itseään erilaisissa ryhmäviestintätilanteissa kehittäen vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan.

Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot	
Opetuksen tavoite: T3 Tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla.	
1.lk	2.lk
Oppilas kehittää ilmaisuun leikin ja draaman kautta.	Oppilas ilmaisee itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Ilmaisukeinojen käyttö	
Opetuksen tavoite: T4 Ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	
1.lk	2.lk
Oppilas havainnoi erilaisia viestintätapoja koulun arjessa	Oppilas rakentaa myönteistä viestijäkuvaansa ja ymmärtää erilaisten viestintätapojen vaikutuksia lähiympäristössään
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	
Tekstien tulkitseminen	
Opetuksen tavoite: T5 Ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	
1.lk	2.lk

Oppilas oppii lukemaan ja kehittää lukutaitoaan.	Oppilas vahvistaa teknistä lukutaitoaan sekä luetun ymmärtämistaitojaan.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L4,L5	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Lukutaidon oppiminen ja tekstin ymmärtämisen taito	
Opetuksen tavoite: T6 Ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	
1.lk	2.lk
Oppilas innostuu kuuntelemaan, lukemaan ja tarkastelemaan ohjatusti ikä- ja taitotasolleen sopivia käsitteitä, tekstejä ja kirjallisuutta. Oppilas laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.	Oppilas ymmärtää monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita. Oppilas laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L4	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Tekstien tulkitseminen	
Opetuksen tavoite: T7 Ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	
1.lk	2.lk
Oppilas harjoittelee tiedon etsintää eri tavoin.	Oppilas osaa etsiä tietoa erilaisista lähteistä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2,L4	
Arvioinnin kohteet oppiaineissa: Tiedonhankintataidot	
Opetuksen tavoite: T8 Kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	
1.lk	2.lk
Oppilas innostuu kuuntelemaan ja lukemaan erilaisia tekstejä ja kirjallisuutta.	Oppilas hankkii tietoa ja lukuelämyksiä lukemalla erilaisia tekstejä ja jakamalla lukukokemuksiaan.

Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4,L5
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Lukukokemusten jakaminen

Tekstien tuottaminen	
Opetuksen tavoite: T9 Rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	
1.lk	2.lk
Oppilas osaa kuvata omia kokemuksiaan ja mielipiteitään suullisesti. Oppilas osaa kertoa tarinoita suullisesti ja kuvien avulla.	Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja kuvata kokemuksiaan sekä kertoa tarinoita suullisesti ja kirjoittamalla.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S3 Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L4,L5, L7 Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	
Opetuksen tavoite: T10 Ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	
1.lk	2.lk
Oppilas oppii kirjoittamaan sanoja, lauseita ja lyhyitä tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.	Oppilas osaa tuottaa erilaisia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S3 Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2,L4,L5 Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Oman ajattelun kielentäminen	
Opetuksen tavoite: T11 Opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	

1.lk	2.lk
Oppilas oppii käsinkirjoittamisen taidon ja tutustuu näppäintaitoihin.	Oppilas vahvistaa käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja huomioiden oikeinkirjoittamisen perusasiat. Oppilas oppii suunnittelemaan ja tuottamaan erilaisia tekstejä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S3	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L4,L5	
Arvioinnin kohteet oppiaineissa: Kirjoitustaito	

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	
Opetuksen tavoite: T12 Kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	
1.lk	2.lk
Oppilas havainnoi kieltä ja oppii kielellisen tietoisuuden osa-alueita. Oppilas havainnoi kielenkäytön vaikutuksia arjen vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas tuntee kielen peruskäsitteet. Oppilas tiedostaa erilaisia puhetapoja ja ymmärtää oman kielenkäyttönsä vaikutusta vuorovaikutustilanteissa.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Kielen peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen.	
Opetuksen tavoite: T13 Innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	
1.lk	2.lk
Oppilas innostuu kartuttamaan luku- ja kuuntelukokemuksiaan. Oppilas tutustuu kirjaston käyttöön	Oppilas valitsee ja lukee itseään kiinnostavia monimuotoisia kirjoja ja tekstejä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2,L3,L4	

Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Lukuharrastuksen kehittyminen	
Opetuksen tavoite: T14 Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	
1.lk	2.lk
Oppilas tutustuu oman kielen ja kulttuurin erityispiirteisiin. Oppilas oppii havainnoimaan kulttuurien moninaisuutta. Oppilas osallistuu pienten esitysten tekemiseen yhdessä muiden kanssa.	Oppilas tiedostaa oman kielen ja kulttuurin arvon sekä oppii arvostamaan kulttuurista moninaisuutta. Oppilas osallistuu kulttuurin tuottamiseen yhdessä muiden kanssa.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4,L7	
Arvioinnin kohteet oppiaineissa: Kieli- ja kulttuuritietoisuus	

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS OPPIAINEEN SISÄLLÖT

1.lk	2.lk
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä. Esim. oman mielipiteen ja kuulumisten kertominen, lukukokemuksista kertominen, pienet esitykset ja näytelmät, erilaiset asiointitilanteet, kuten kirjastovierailut ja kouluvierailijoiden kohtaaminen.	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä. Esim. oman mielipiteen ja kuulumisten kertominen, lukukokemuksista kertominen, pienet esitykset ja näytelmät, erilaiset asiointitilanteet, kuten kirjastovierailut ja kouluvierailijoiden kohtaaminen, kirjaesitelmän laatiminen.

S2 Tekstien tulkitseminen: Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.	S2 Tekstien tulkitseminen: Opetellaan lukemaan sujuvasti ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita. Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni. Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin. Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille
S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Esim. runo, satu, tarina, postikortti, viesti, sarjakuva, kirje. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua.	S3 Tekstien tuottaminen: Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä. Esim. runo, satu, tarina, postikortti, viesti, sarjakuva, kirje, esitelmä, tietoteksti. Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua.

Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omassa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa.	Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omassa teksteissä. Opetellaan isoilla ja pienillä tekstauskirjaimilla kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla. Harjoitellaan käyttämään omassa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Esim. murteet, yleiskieli vs puhekieli, asiallinen kielenkäyttö. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin (esim.	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Esim. murteet, yleiskieli vs puhekieli, asiallinen kielenkäyttö. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön. Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin (esim.

kansansadut ja -uskomukset, piirileikit, perinneruoat) ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.	kansansadut ja -uskomukset, piirileikit, perinneruoat) ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.
--	--

Seuraavat oppimäärät löytyvät opetussuunnitelman valtakunnallisista perusteista: Ruotsin kieli ja kirjallisuus, saamen kieli ja kirjallisuus, romaninkieli ja kirjallisuus, viittomakieli ja kirjallisuus sekä muu oppilaan äidinkieli

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

~~Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti¹. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.~~

~~Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.~~

~~Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttölanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtäminen ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteelliseen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.~~

~~Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista². Koska opetus tulee järjestää~~

¹ Valtioneuvoston asetus 422/2012

² Perusopetuslaki 628/1998, 30 §

oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta³. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli- ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli- ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan suomen kielen taidon kehittymistä, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä yhteiskunnan jäseneksi kasvamista. Lisäksi tärkeää on herättää kiinnostus kielitietoisuuden, monikielisyyden ja kielitaidon elinikäistä kehittämistä kohtaan sekä tarjota välineitä siihen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua suomenkielisen kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla: kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa. Samaan aikaan edistetään tiedonalojen kielten oppimista kaikissa oppiaineissa. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea ja käsitellä tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia monimuotoisia, esimerkiksi puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa

³ Perusopetuslaki 628/1998, 3 §

monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Samalla oppilaat tulevat tietoisiksi suomen ja ruotsin kielten asemasta kansalliskielinä.

Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Koska opetus tulee järjestää oppilaan edun, ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valinnassa keskeisintä on oppilaan kehittyvä suomen kielen taito eri osa-alueilla. Oppimäärän tarpeen arvioinnissa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai
- jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Oppilas opiskelee suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää,

- jos oppilas on saavuttanut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisen suomen kielen taidon sen eri osa-alueilla.

Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle.

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen nivelvaiheiden yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle. Tavoitteena on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu. Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.

Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä kotoutumisen tukeminen.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Tärkeää on, että opetusjärjestelyistä ja

ryhmittelystä huolimatta oppilas tulee osalliseksi samoista tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Opetusta voidaan järjestää myös samanaikaisesti yhteisopetuksena.

Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena [ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia](#). Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan erityisesti opetuskielen tukiopetuksen avulla.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa. Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. [Suomen perustuslain](#) 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän järjestämiseen liittyvät paikallisesti päätettävät asiat kirjataan luvun 10.5, *Paikallisesti päätettävät asiat* mukaisesti.

Vuosiluokilla 1–2 opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan	S1	L2, L4
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua	S1	L1, L2, L7
T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin	S1	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen		
T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen	S2	L1, L2, L4
T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan	S2	L2, L4
Tekstien tuottaminen		
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista	S3	L2, L4

T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja	S3	L4, L5
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita	S3	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen	S4	L4, L6, L7
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen	S4	L2, L4
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin	S4	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana	S5	L1, L2, L4
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin	S5	L1, L2, L4
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan	S5	L1, L2, L4

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kohteliaasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien

parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena

Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	
Opetuksen tavoite: T1 Oppilas harjoittelee yksinkertaisia ja omaan arkielämään liittyviä vuorovaikutustilanteita omassa ryhmässä. Oppilas kuuntelee ja tunnistaa ikätasolleen sopivia tekstejä.	
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S1 Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä. Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetuksessa huomioidaan positiivisen kasvun ja oppimisen näkökulma, kannustava palaute ja oppilaan vahvuuksien tunnistaminen. Tutustutaan jokapäiväisiin tervehdyksiin, ohjeisiin, pyyntöihin, kieltoihin ja muiden arkisten asioiden ilmaisuun opettajan ohjauksessa Nimetään tunteita ja harjoitellaan tunnetaitoja.	S1 Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä. Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite 1.lk: T2 Oppilas kartuttaa sanavarastoa erilaisista aihepiireistä ja osaa kertoa omista tunteistaan.	Opetuksen tavoite 2.lk: T2 Oppilas osaa kertoa omista ajatuksistaan ja keskustella erilaisista aiheista.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt
S1 Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa.	S1 Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa.

Opetellaan nimeämään ympärillä olevia asioita ja esineitä ja keskustelemaan niistä. Toiminnalliset harjoitukset, leikit ja pelit Harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja Roolileikki, muisti- ja korttipelit, kuvakorteista kertominen, kuvasanakirjan käyttö Kielitaitotasoon sopivaa lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja	Vahvistetaan ympärillä olevien asioiden ja esineiden nimeämistä ja keskustellaan niistä. Toiminnalliset harjoitukset, leikit ja pelit Harjoitellaan vuorovaikutus ja tunnetaitoja Roolileikki, muisti- ja korttipelit, kuvakorteista kertominen, kuvasanakirjan käyttö Kielitaitotasoon sopivaa lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L7 Osallistuminen vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	
Opetuksen tavoite: T3 Oppilas kehittää mielikuvitustaan ja ilmaisuaan leikin ja draaman kautta.	Opetuksen tavoite: T3 Oppilas osallistuu erilaisiin ilmaisutilanteisiin ja ilmaisee itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin.
1.lk	2.lk
S1 Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, loruja ja tietotekstien käsittelyssä.	S1 Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, loruja ja tietotekstien käsittelyssä. Käytetään draaman monipuolisia työtapoja, kuten patsaat ja tilannekuvat sekä niistä kehitetyt lyhyet näytelmät ajatusäänet ja puhutut äänet, kätketyt ajatukset yhteinen kirjoittaminen/roolissa kirjoittaminen: uutinen, päiväkirja, kirjeet jne. haastattelu roolissa improvisaatiot tarinankerronta nuket ja nukketeatteri.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Tekstien tulkitseminen	
Opetuksen tavoite: T4 Oppilas oppii lukemaan ja kartuttaa sana- ja käsitevarastoaan luetunymmärtämisessä.	Opetuksen tavoite: T4 Oppilas vahvistaa lukutaitoaan sekä luetunymmärtämistaitojaan <i>ikä- ja kielitaitotasolleen sopivissa teksteissä.</i>
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S2: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne. Opetuksessa valitaan luettavat ja käsiteltävät tekstit ottaen huomioon oppilaan kehittyvä suomentaito. Teksteissä otetaan huomioon myös kulttuurisen osaamisen ja moninaisuuden näkökulma. Oma äidinkieli kulkee rinnalla myös tekstien suhteen. Tarkastellaan ja luetaan kuvia, kirjaimia ja otsikoita. Ennakoidaan, tutkitaan ja työstetään tekstiä (mm. piirtäminen, kirjoittaminen, draama, keskustelu). Käsitellään tarinoita toiminnallisesti ja draaman keinoin.	S2: Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan käsite- ja sanavarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan pääkäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni). Opetuksessa valitaan luettavat ja käsiteltävät tekstit ottaen huomioon oppilaan kehittyvä suomentaito. Teksteissä otetaan huomioon myös kulttuurisen osaamisen ja moninaisuuden näkökulma. Oma äidinkieli kulkee rinnalla myös tekstien suhteen. Kasvatetaan sanavarastoa yhteisellä keskustelulla luetun pohjalta. Luetaan erilaisia tekstejä, joita käsitellään yhdessä (esim. tekstin pilkkominen ja avainsanojen etsiminen). Käsitellään tarinoita toiminnallisesti ja draaman keinoin.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite 1.lk: T5 Oppilas innostuu lukemaan <i>ikä- ja kielitaidolleen</i> sopivia tekstejä ja kirjallisuutta.	Opetuksen tavoite 2.lk: T5 Oppilas lukee <i>ikä- ja kielitaidolleen</i> sopivia tekstejä ja oppii keskustelemaan lukemastaan.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt

S2 Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostusten mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omaan kokemukseen sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lasten kirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Oppilasta ohjataan valitsemaan, lukemaan ja tarkastelemaan tekstejä oma taitotaso huomioon ottaen, tavoitteena myös sanavaraston laajentaminen ja käsitteiden avaaminen. Tutustutaan kirjastoon ja jaetaan lukukokemuksia eri tavoin ja menetelmin. Toiminnassa korostuvat tarinoiden toiminnallinen ja draamallinen käsittely, visuaalisuus, pelillisuus ja elämyksellisyys.	S2 Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostusten mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omaan kokemukseen sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lasten kirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Oppilasta ohjataan valitsemaan, lukemaan ja tarkastelemaan tekstejä oma taitotaso huomioon ottaen, tavoitteena myös sanavaraston laajentaminen ja käsitteiden avaaminen. Käytetään kirjastoa ja jaetaan lukukokemuksia eri tavoin ja menetelmin. Toiminnassa korostuvat tarinoiden toiminnallinen ja draamallinen käsittely, visuaalisuus, pelillisuus ja elämyksellisyys.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	

Tekstien tuottaminen	
Opetuksen tavoite: T6 Oppilas tuottaa yksinkertaisia puhuttuja tekstejä ja oppii kirjoittamaan sanoja, lauseita ja lyhyitä tekstejä.	Opetuksen tavoite: T6 Oppilas oppii tuottamaan erilaisia tekstilajeja puhuen ja kirjoittaen.
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Opetuksessa pyritään huomioimaan tuottamisen ilo omien tarinoiden ja tekstien kautta, ottaen huomioon oppilaan ikä- ja taitotaso.	S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin Opetuksessa pyritään huomioimaan tuottamisen ilo omien tarinoiden ja tekstien kautta, ottaen huomioon oppilaan ikä- ja taitotaso.

Tarkastellaan yksinkertaisten viestien, esimerkiksi tekstiviestien, postikorttien ja reseptien, rakennetta ja sanastoa sekä luetaan niitä ja harjoitellaan niiden tuottamista ohjatusti. Tekstilajien tarkastelussa käytetään malleja erilaisista tekstilajeista. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa.	Tarkastellaan yksinkertaisten mainosten, uutisten ja muiden tekstilajien rakennetta ja sanastoa sekä luetaan niitä ja harjoitellaan niiden tuottamista ohjatusti. Tekstilajien tarkastelussa käytetään malleja erilaisista tekstilajeista. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite: T7 Oppilas oppii käsin kirjoittamista ja tutustuu näppäintaitoihin.	Opetuksen tavoite: T7 Oppilas vahvistaa käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoa sekä harjoittelee tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja.
S3 Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja. Kerrotaan sanoja, lauseita sekä lyhyitä tekstejä ja tarinoita suullisesti ja kirjallisesti. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kirjoitusharjoituksissa ja harjoitellaan näppäintaitoja. Varataan riittävästi aikaa peruskirjoitustaidon harjoittamiselle	S3 Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja. Kerrotaan lauseita sekä lyhyitä tekstejä ja tarinoita suullisesti ja kirjallisesti. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kirjoitusharjoituksissa ja harjoitellaan näppäintaitoja. Varataan riittävästi aikaa peruskirjoitustaidon harjoittamiselle.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	

Opetuksen tavoite: T8 Oppilas kehittää oikeinkirjoitustaan sanalausetasolla.	Opetuksen tavoite: T8 Oppilas kehittää oikeinkirjoituksen perusasioita.
S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla (kirjain-äännevastaavuus, tavuttaminen, sana).	S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin. Vahvistetaan tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Vahvistetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisten harjoitteiden ja lukemisen avulla (kirjain-äännevastaavuus, tavuttaminen, sana, sanaväli, lause).
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L4 Monilukutaito, L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	
Opetuksen tavoite: T9 Oppilas tekee havaintoja oman lähipiirinsä erilaisista puhetavoista. Oppilas oppii havainnoimaan omaa kielenkäyttöään eri tilanteissa.	T9 Oppilas tiedostaa erilaisia puhetapoja ja ymmärtää oman kielenkäytön vaikutuksen vuorovaikutustilanteissa.
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S4 Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Oppilasta kannustetaan kuuntelemaan ja lukemaan sekä suomeksi että omalla ensimmäisellä kielellä tai kielillä.	S4 Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Oppilasta kannustetaan kuuntelemaan ja lukemaan sekä suomeksi että omalla ensimmäisellä kielellä tai kielillä.

Ohjataan arvostamaan sekä omaa että suomalaista kulttuuriperintöä. Tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä. Puhekieli, yleiskieli, kirjakieli, erilaiset puhetavat, koulun eri kielet. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.	Ohjataan arvostamaan sekä omaa että suomalaista kulttuuriperintöä. Tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä. Puhekieli, yleiskieli, kirjakieli, erilaiset puhetavat, koulun eri kielet (koulun, kodin ja muun lähipiirin, puhekielet ja murteet). Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L4 Monilukutaito, L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys, L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	
Opetuksen tavoite 1.lk: T 10 Oppilas innostuu kartuttamaan luku- ja kuuntelukokemuksiaan ikä- ja kielitaitotasonsa mukaisesti ja oppii käyttämään kirjastoa sekä tutustuu suomalaisiin kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin sekä lastenkulttuuritarjontaan.	Opetuksen tavoite 2.lk: T 10 Oppilas lukee ikätasolle sopivaa lastenkirjallisuutta ja tutustuu alueen lastenkulttuuritarjontaan.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt
S4 Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan koulukirjaston käyttöön. Luetaan itselle sopivaa kirjallisuutta.	S4 Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Hyödynnetään kirjastopalveluita. Luetaan itselle sopivaa kirjallisuutta.

Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin. Tutustutaan alueella esimerkiksi kirjaston lastenosaston tarjontaan ja erilaisiin tapahtumiin. Tutustutaan museon, teatterin ja erilaisten järjestöjen sekä yhdistyksien lastenkulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan.	Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin. Tutustutaan alueella esimerkiksi kirjaston lastenosaston tarjontaan ja erilaisiin tapahtumiin. Tutustutaan museon, teatterin ja erilaisten järjestöjen sekä yhdistyksien lastenkulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite T11 Oppilas tutustuu eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin ja eläytyy erilaisten ihmisten elämäntilanteisiin.	T11 Oppilas tunnistaa ja arvostaa eri kieliä ja kulttuureita ja eläytyy eri ihmisten asemaan.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt
S4 Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. Monikulttuuriset tapahtumat ja teemapäivät sekä eri kulttuurien juhlapäivät ja kansanperinnepäivät Hyödynnetään vanhempien ja alueen sidosryhmien kieli- ja kulttuuriosaamista erilaisten tuntien tai tapahtumien toteutuksessa. Koulun arjessa huomioidaan eri kieli- ja kulttuuriryhmien moninaisuus.	S4 Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin. Monikulttuuriset tapahtumat ja teemapäivät sekä eri kulttuurien juhlapäivät ja kansanperinnepäivät. Hyödynnetään vanhempien ja alueen sidosryhmien kieli- ja kulttuuriosaamista erilaisten tuntien tai tapahtumien toteutuksessa. Koulun arjessa huomioidaan eri kieli- ja kulttuuriryhmien moninaisuus.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Opetuksen tavoite: T12 Oppilas rakentaa myönteistä minäkäsitystä itsestään kielenoppijana.	Opetuksen tavoite: T12 Oppilas harjoittelee kielenkäyttöä monipuolisesti lukijana, viestijänä, tekstin tuottajana ja kielenoppijana.
1.lk: Sisällöt	2.lk Sisällöt
S5 Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena. Laajennetaan sanavarastoa ja vahvistetaan oppilaan sosiaalista kielitaitoa sekä luodaan perustaa eri tiedonalojen kielten oppimiselle. Tutustutaan erilaisiin laitteisiin ja sähköisiin oppimisympäristöihin. Kannustetaan oppilasta käyttämään osaamistaan kieliä.	S5 Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena. Laajennetaan sanavarastoa ja vahvistetaan oppilaan sosiaalista kielitaitoa sekä luodaan perustaa eri tiedonalojen kielten oppimiselle. Hyödynnetään erilaisia laitteita ja sähköisiä oppimisympäristöjä.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite 1.lk: T13 Oppilas kehittää sanavarastoaan eri oppiaineissa.	Opetuksen tavoite 2.lk: T13 Oppilas kehittää kielitaitoaan eri oppiaineissa ja tutustuu eri tekstilajeihin.
1.lk: Sisällöt	2.lk: Sisällöt
S5 Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin sekä opetellaan niiden keskeisimpiä sanoja ja käsitteitä kuvien ja muiden havaintovälineiden avulla.	S5 Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista. Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin ja opetellaan niiden keskeisimpiä sanoja ja käsitteitä.

Hyödynnetään eri oppiaineiden sisältöihin suunniteltuja sähköisiä oppimismateriaaleja ja oppimispelejä.	Hyödynnetään eri oppiaineiden sisältöihin suunniteltuja sähköisiä oppimismateriaaleja ja oppimispelejä.
Kielitietoinen opetus kaikissa oppiaineissa ja yhteistyö luokan- ja aineenopettajan välillä.	Kielitietoinen opetus kaikissa oppiaineissa ja yhteistyö luokan- ja aineenopettajan välillä.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	
Opetuksen tavoite T14 Oppilas kiinnostuu kielenoppimisesta ja harjoittelee arvioimaan omaa kielenoppimistaan.	T14 Oppilas havainnoi kielitaitoaan erilaisissa tilanteissa sekä arvioi omaa kielenoppimistaan.
1.lk	2.lk
S5 Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Oppilas harjoittelee arvioimaan itse omaa kielenoppimistaan. Kannustetaan oppilasta oman äidinkielen opiskeluun.	S5 Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Oppilas arvioi itse omaa kielenoppimistaan. Kannustetaan oppilasta oman äidinkielen opiskeluun.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, L4 Monilukutaito	

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1–2

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden

saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa. Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa. Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne. Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä. Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).

S3 Tekstien tuottaminen: Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kielipölliisiin rakenteisiin. Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisympäristö rakennetaan monipuoliseksi teksti- ja kieliympäristöksi. Saatavilla tulee olla paljon oppilaita kiinnostavaa kirjallisuutta ja monimuotoisia tekstejä. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä ja niitä julkaistaan luokassa ja lähipiirissä. Kieltä tutkitaan leikinomaisesti, esimerkiksi rooli-, draama- ja teatterileikin keinoin. Opetusta eheytetään niin, että äidinkielen taitojen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä. Koulu- tai lähikirjaston toimintaan ja erilaisiin lasten kulttuuritapahtumiin tutustuminen laajentavat oppimisympäristöä luokan ulkopuolelle. Lisäksi hyödynnetään lähiympäristön ja median kulttuurista monimuotoisuutta. Opetuksessa korostuvat kokemusten ja elämysten jakaminen sekä taitojen harjoittelu yhdessä ja yksin, myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Draamaa integroidaan kirjallisuuteen ja muihin oppiaineisiin, esimerkiksi musiikkiin, liikuntaan ja ympäristöoppiin.

Joensuussa— Pohjois-Karjalan maakunnan kouluissa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetusta järjestetään opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla esim. erillisessä ryhmässä, osittain suomen kielen ja kirjallisuuden oppitunneilla ja osittain S2-ryhmässä, samanaikaisopetuksena tai edellisten yhdistelmänä.

Tavoitteet sekä suomen kieli ja kirjallisuus- että S2-opetuksessa muodostavat jatkumon. Tämän vuoksi sama tavoite koskee useaa eri vuosiluokkaa, eikä mitään tavoitetta voi kokonaan poistaa joltakin vuosiluokalta. Tietyt opetuksen tavoitteet ja sisällöt voivat kuitenkin painottua jollain tietyllä vuosiluokalla. Koska moni oppilas opiskelee suomea toisena kielenä kokonaan tai osittain suomi äidinkielenä -ryhmissä, vuosiluokkaistamisessa on pyritty ottamaan huomioon tämä näkökulma näiden kahden eri oppimäärän välillä.

Ainetietoiset työtavat tarkoittavat S2-opettajan ja aineenopettajien yhteistyötä. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksessa tulee ottaa huomioon eri oppiaineissa tarvittavat tekstilajit. Näiden taitojen harjoittelua ja hallintaa tuetaan S2-opetuksessa. Opetuksessa otetaan huomioon erilaiset oppimisympäristöt ja mm. yhteisprojektit, joiden kautta ohjataan oppilasta käyttämään monipuolisesti suomen kieltä oman äidinkielen kehittämiseen rinnalla kannustaen. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksessa kielitietoisuus merkitsee myös oppilaiden monikielisyyden huomioimista ja hyödyntämistä opetuksessa. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksessa korostuvat erilaiset oppimisympäristöt ja -menetelmät, joiden tavoite on myös osallistaa ja edistää kulttuurista osaamista ja vuorovaikutusta autenttisissa kielen käyttötilanteissa. Erilaiset tieto- ja viestintäteknologian tuomat oppimisympäristöt ja niiden käyttöaidot ovat osa moninaisia oppimisympäristöjä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä monipuolisesti ja turvallisesti. Kielellisesti taitavia oppilaita ohjataan haastavampien tehtävien, materiaalien ja tekstiympäristöjen pariin. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

Suomi toisena kielenä -oppijoiden taustat ovat moninaiset suomen kielenkin suhteen: osa on syntynyt Suomessa ja osa muuttaa Suomeen jossain vaiheessa perusopetusta. Opetuksessa on otettava huomioon oppijoiden erilaiset tarpeet. ja sisältöjä voidaan ottaa aiemmilta vuosiluokilta. Oppilaalle tehdään tässä tapauksessa merkintä oppimäärän eriyttämisestä eri vuosiluokalle oppilaan omaan oppimissuunnitelmaan. Suomen kielen jatkumo ei voi muuten rakentua perustuksistaan käsin. Eriyttämisen suhteen on hyvä ottaa huomioon mm. oppilaan oma äidinkieli, Suomessa oloaika, aiempi koulutausta, sekä oppilaiden moninaiset tavat ja strategiat oppimiseen. Opetuksen eriyttämisessä keskeistä on työtapojen valinta sekä riittävä ohjaus oppilaan lähtökohdat ja erityistarpeet huomioon ottaen.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1–2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1–2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen

- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista.

Mikäli oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, huomioidaan tämä myös muiden oppiaineiden sisältöjen arvioinnissa. Oppilaan arvioinnin tulee aina pohjautua asetettuihin tavoitteisiin. ~~Monikielisten~~ Oppilaiden arvioinnissa tulee myös ottaa huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Arvioinnissa käytetään monipuolisia ja joustavia arviointitapoja. Arvioinnissa huomioidaan oppilaan kokonaistilanne, ja oppilas saa osoittaa osaamistaan monin eri tavoin. Erilaisissa näyttötilanteissa varmistetaan, että kukin oppilas ymmärtää tehtäväksiannon ja saa riittävästi aikaa tehtävän suorittamiseen. Lisäksi huolehditaan mahdollisuuksista hyödyntää tarvittaessa tieto- ja viestintäteknologiaa ja antaa suullisia näyttöjä. Arviointi nähdään kokonaisuutena, jossa huomiota kiinnitetään erityisesti jatkuvan palautteen antamiseen sekä yhteistyöhön huoltajien kanssa.

Arviointi voi olla sanallista päättöarviointiin asti. Sanallisistakin arvioista tulee käydä ilmi, onko oppilas suoriutunut hyväksytysti lukuvuoden opinnoista kussakin opinto-ohjelmaansa kuuluvassa oppiaineessa. Perusopetuksen päättötodistuksessa arviointi on aina numeerinen. Vain oppilas, jolla on väestörekisterissä merkittynä äidinkieli muu kuin suomi, voi saada perusopetuksen päättötodistuksessa päättöarvioinnin suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärässä.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

TOISEN KOTIMAISEN JA VIERAIDEN KIELTEN OPISKELUN MAHDOLLISUUDET

Oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluu vähintään yksi pitkä ja yksi keskipitkä kielen oppimäärä. Näistä toinen on toinen kotimainen kieli (ruotsi tai suomi) ja toinen jokin vieras kieli tai saamen kieli. Pitkiä oppimääriä ovat A-oppimäärät sekä ruotsin ja suomen äidinkielenomaiset oppimäärät. Keskipitkiä oppimääriä ovat B1-

oppimäärät. Lisäksi opetuksen järjestäjä voi tarjota oppilaille valinnaisina ja vapaaehtoisina kieliopintoina eripituisia kielten oppimääriä.

Toinen kotimainen kieli -oppiaineeseen on näissä perusteissa määritelty kuusi kolme oppimäärää: ruotsin ja suomen pitkä eli A-oppimäärä, ruotsin ja suomen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä äidinkielenomainen ruotsi ja suomi.

Vieras kieli -oppiaineeseen on määritelty seitsemän eri oppimäärää: englannin, muun vieraan kielen ja saamen pitkät eli A-oppimäärät, vieraan kielen keskipitkä eli B1-oppimäärä sekä vieraan kielen, saamen ja latinan lyhyet eli B2-oppimäärät.

Vieraan kielen oppimääräkuvaukset soveltuvat kaikille niille kielille, joille ei ole kielikohtaista oppimääräkuvausta. Opetuksen järjestäjä huolehtii tällöin kielikohtaisen sovelluksen laatimisesta näiden perusteiden pohjalta. Englantiin on laadittu vain A-oppimäärä. Jos on tarpeen, voidaan paikallisesti laatia englannin B1- tai B2- oppimääräkuvaus vieraan kielen B1- tai B2- oppimäärän perusteiden pohjalta. Perusteissa määritelty kehittyvän kielitaidon taso soveltuu eurooppalaisiin kieliin, joissa käytetään aakkosiin pohjautuvaa kirjoitusjärjestelmää. Muihin opetuksen järjestäjän kieliohjelmaan sisältyviin kieliin opetuksen järjestäjä laatii opetussuunnitelman noudattaen näitä perusteita soveltuvien osin.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI (RUOTSI, FINSKA)

Vuosiluokilla 1–2 toisen kotimaisen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on herättää oppilaiden myönteinen asenne ruotsin tai suomen kielen oppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin ja se tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia ruotsin tai suomen kielestä sekä ruotsin tai suomen kieleen liittyvistä kulttuureista. **Äidinkielenomaisessa ruotsin tai suomen kielen** opetuksessa kaksikieliset oppilaat saavat mahdollisuuden pohtia ja syventää ruotsin tai suomen kielen taitoaan ja ruotsin- tai suomenkielisen kulttuurin erityispiirteiden tuntemustaan. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä itseään kiinnostavista aiheista ja niitä käsitellään monipuolisesti. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.

SEURAAVAT LUVUT LÖYTYVÄT PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEISTA

- Ruotsin kieli, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1-2
- Ruotsin kieli, äidinkielenomainen ruotsi, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1-2
- Suomen kieli, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1-2 (
- Suomen kieli, äidinkielenomainen suomi, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1-2

VIERAAT KIELET

KIELIKASVATUS

Kielikasvatusta koskevat tavoitteet sekä toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelun mahdollisuudet on määritelty toisen kotimaisen kielen opetusta koskevassa osuudessa

VIERAS KIELI/SAAMEN KIELI, A1-OPPIMÄÄRÄ

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 1–2 vieraan kielen ja saamen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on herättää oppilaiden myönteinen asenne kielenoppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin. Opetus tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä. Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia vieraasta kielestä tai saamen kielestä sekä niihin liittyvistä kulttuureista. Opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä aidosti itseään kiinnostavista asioista. Opetuksessa käsitellään monipuolisesti erilaisia aiheita. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.

Vieraan kielen/saamen kielen A1-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Opetuksen tavoitteet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.	Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.	L1, L2, L5, L7

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta	Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (tavoitetta ei arvioida)	S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.	L1, L2
Kielenopiskelutaidot			
T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.	S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	L1, L2, L6
T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	Oppilas oppii arvaamaan ja päättelämään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (tavoitetta ei arvioida)	S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	L1, L4, L5
T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.	Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	L1, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			
T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä	L1, L2, L4, L6, L7

		kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.	
T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai pääättelemään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	L1, L2, L3, L4, L5, L7
T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla	Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia	S3 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.	L2, L4, L6, L7
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemäänsä sanoja ja ilmauksia.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös	L1, L2, L3, L4, L5, L7

		kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.	
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			
T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä	Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.	S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.	L1, L2, L3, L4, L5, L7

Vieraan kielen/saamen kielen A1-oppimäärän työtapoihin ja oppimisympäristöihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkaus ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana on toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että kohdekielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan

pohtimaan kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Kohdekieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentelyryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikillisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua kohdekieleen ja kohdekieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden kohdekieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen/saamen kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Heille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kohdekieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen/saamen kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoiseksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielen opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Opetuksen VIERAS KIELI ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 1-2 JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA

tavoitteet

T1 tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa on. Ohjata oppilasta tunnistamaan kohdekieli muista kielistä.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan kohdekieli muista osaamistaan kielistä.

Tavoitetta ei arvioida

1. lk

Oppilas oppii ensin erottamaan kohdekielen omasta äidinkielestään. Oppilaiden muut hallitsemat kielet nostetaan kielikasvatuksessa esille. Kielitietoisuuden vahvistumista tuetaan esimerkiksi eurooppalaisen kielisalkun käytön avulla. Kielisalkkua voidaan alkuvaiheessa täydentää kuvilla, videoilla ja tallenteilla.

2. lk

Kielikasvatuksessa edetään jatkumona erottamaan kohdekieli muista kielistä, mikä vahvistaa oppilaan kielitietoisuutta. Oppilaiden muut hallitsemat kielet nostetaan kielikasvatuksessa esille. Kielitietoisuuden vahvistumista tuetaan esimerkiksi eurooppalaisen kielisalkun käytön avulla. Kielisalkkua voidaan alkuvaiheessa täydentää kuvilla, videoilla ja tallenteilla.

Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet

S1 Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä, Suomessa ja muualla maailmassa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen

L1, L2, L5, L7

Opetuksen tavoitteet

T2 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustansa sekä eri kieliä ja kulttuureja.

Tavoitetta ei arvioida

1. lk

Oppilas tutustuu eri kieliin ja niiden ilmenemiseen omassa arkielämässään kielitietoisuuden herättämiseksi. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen.

2. lk

Oppilas tutustuu edelleen eri kieliin ja niiden ilmenemiseen omassa arkielämässään kielitietoisuuden syventämiseksi. Oppilaiden kiinnostusta kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen syvennetään.

Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet S1 Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen L1, L2

Kieltenopiskelutaidot

Opetuksen tavoitteet T3 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä	
Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätöitä.	
1. lk	2. lk
Oppilas osallistuu ja oppii ilmaisemaan itseään erilaisissa pari- ja ryhmätilanteissa. Oppilas kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan.	Oppilas osallistuu ja oppii ilmaisemaan itseään erilaisissa pari- ja ryhmätilanteissa. Oppilas jatkaa vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen harjoittamista.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet S2 Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen L1, L2, L6	

Opetuksen tavoitteet T4 ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyä	
Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet Oppilas oppii arvaamaan ja päättämään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä.	
Tavoitetta ei arvioida	
1. lk	2. lk
Oppilas tunnistaa englannin kielen merkityksiä visuaalisten virikkeiden kuten kuvien, muotojen ja sanahahmojen perusteella. Auditiivisten virikkeiden avulla oppilas oppii yhdistämään äänen, kuvan tai sanan vastaavuuden.	Oppilas ymmärtää englannin kielen merkityksiä visuaalisten virikkeiden kuten kuvien, muotojen, sanojen ja lyhyiden tekstien perusteella. Auditiivisten virikkeiden avulla oppilas oppii yhdistämään äänen, kuvan, sanan ja fraasien vastaavuuden.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet S2 Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella.	

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen L1, L4, L5

Opetuksen tavoitteet T5 tutustutaan yhdessä erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielen opiskelulle	
Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.	
1. lk	2. lk
Oppilas tunnistaa ja kokeilee erilaisia kielenopiskelutaitoja. Kieltä opiskellaan toiminnallisesti ja monipuolisesti esimerkiksi pelien, leikkien, draaman, lorujen ja musiikin avulla. Oppilas hyödyntää myös TVT:tä kielen oppimisessa. Valitaan yhdessä oppilaan arkeen liittyviä vuorovaikutustilanteita, joita harjoitellaan suullisesti parin kanssa ja ryhmissä. Pyritään siihen, että tavanomaisimmista fraaseista tulisi luonteva osa oppilaan arkielämän kommunikaatiota. Oppilas harjoittelee asettamaan yhdessä opettajan ja muiden oppilaiden kanssa yksinkertaisia ja konkreettisia tavoitteita kielenoppimiselleen.	Oppilas harjoittelee ja hyödyntää erilaisia kielenopiskelutaitoja. Kieltä opiskellaan toiminnallisesti ja monipuolisesti esimerkiksi pelien, leikkien, draaman, lorujen ja musiikin avulla. Oppilas hyödyntää myös TVT:tä kielen oppimisessa. Valitaan yhdessä oppilaan arkeen liittyviä vuorovaikutustilanteita, joita harjoitellaan suullisesti parin kanssa ja ryhmissä. Pyritään siihen, että tavanomaisimmat fraasit ovat luonteva osa oppilaan arkielämän kommunikaatiota. Oppilas oppii asettamaan yhdessä opettajan ja muiden oppilaiden kanssa yksinkertaisia ja konkreettisia tavoitteita kielenoppimiselleen.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet S2 Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen L1, L7	

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

Opetuksen tavoitteet T6 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana muutamissa yleisimmin toistuvissa viestintätilanteissa.

1. lk	2. lk
Oppilas harjoittelee tavanomaisia ja yksinkertaisia arkipäivän vuorovaikutustilanteisiin liittyviä fraaseja. Oppilas harjoittelee käyttämään erilaisia nonverbaalisia keinoja viestin perille saamiseksi. Oppilas harjoittelee pyytämään ja antamaan apua vuorovaikutustilanteen onnistumiseksi.	Oppilas käyttää tavanomaisia ja yksinkertaisia arkipäivän vuorovaikutustilanteisiin liittyviä fraaseja. Oppilas käyttää erilaisia nonverbaalisia keinoja viestin perille saamiseksi. Oppilas oppii pyytämään ja antamaan apua vuorovaikutustilanteen onnistumiseksi.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet.	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen L1, L2, L4, L6, L7	

Opetuksen tavoitteet T7 ohjata oppilasta hyödyntämään nonverbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.	
Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättämään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.	
1. lk	2. lk
Oppilas tiedostaa ja harjoittelee käyttämään erilaisia keinoja kuten eleet, ilmeet, piirtäminen tai TVT selviytyäkseen vuorovaikutustilanteissa. Oppilas harjoittelee reagoimaan asianmukaisesti vuorovaikutustilanteissa, jos viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	Oppilas käyttää erilaisia keinoja kuten eleet, ilmeet, piirtäminen tai TVT selviytyäkseen vuorovaikutustilanteissa. Oppilas harjoittelee edelleen reagoimaan asianmukaisesti vuorovaikutustilanteissa, jos viestin ymmärtämisessä on ongelmia.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on ongelmia.	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen L1, L2, L3, L4, L5, L7	

Opetuksen tavoitteet T8 rohkaista oppilasta käyttämään kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla
--

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	
Oppilas oppii käyttämään joitakin kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia	
1. lk	2. lk
Oppilas harjoittelee käyttämään kulttuurisidonnaisia käyttäytymis- ja vuorovaikutusmalleja kuten kohteliaisuusfraasien käyttö, vastaaminen voinnin kyselyyn ja nimien käyttö tervehtimisen yhteydessä.	Oppilas oppii käyttämään yksinkertaisia ja tavanomaisia kulttuurisidonnaisia käyttäytymis- ja vuorovaikutusmalleja kuten kohteliaisuusfraasien käyttö, vastaaminen voinnin kyselyyn ja nimien käyttö tervehtimisen yhteydessä.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet S3 Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagoitua vuorovaikutustilanteissa.	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen L2, L4, L6, L7	

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

Opetuksen tavoitteet	
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa	
Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	
Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.	
1. lk	2. lk
Oppilas harjoittelee ymmärtämään ja päättämään keskeisen sanoman kuulemastaan asiayhteyden, yleistiedon ja nonverbaalisten vihjeiden avulla. Oppilas harjoittelee kohdekielen ääntämistä, sana- ja lausepainoa sekä puherytmiä ja intonaatiota esimerkiksi laulujen ja lorujen avulla.	Oppilas oppii ymmärtämään ja päättämään keskeisen sanoman kuulemastaan asiayhteyden, yleistiedon ja nonverbaalisten vihjeiden avulla. Oppilas harjoittelee kohdekielen ääntämistä, sana- ja lausepainoa sekä puherytmiä ja intonaatiota esimerkiksi laulujen, lorujen ja lyhyiden tekstien avulla.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Kuunnellaan ja havainnoidaan kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen L1, L2, L3, L4, L5, L7	

Opetuksen tavoitteet

T10 ohjata oppilasta käyttämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa ja harjoittelemaan ääntämistä.

Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet

Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.

1. lk

Oppilas harjoittelee suullisesti tuottamaan ja ääntämään yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavaa kieltä.

2. lk

Oppilas harjoittelee edelleen suullisesti tuottamaan ja ääntämään yksinkertaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavaa kieltä. Oppilas harjoittelee kirjoittamaan yksinkertaisia sanoja ja fraaseja.

Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet

S3 Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti kohdekielen ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua vähitellen kirjoittamiseen.

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen

L1, L2, L3, L4, L5, L7

Englannin kielen A1-oppimäärän arviointi vuosiluokilla 1-2 Joensuun seudulla

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota (hyväksytty/hylätty) antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen sekä oppilaiden itse- ja vertaisarvioinnin perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin lukuun ottamatta T1, T2 ja T4. Opettajan arvioidessa oppilaan oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

MATEMATIIKKA

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen

opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan sekä positiivista minäkuvaa matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 1–2 matematiikan opetuksessa oppilaille tarjotaan monipuolisia kokemuksia matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi. Opetuksessa hyödynnetään eri aisteja. Opetus kehittää oppilaiden kykyä ilmaista matemaattista ajatteluaan konkreettisin välinein, suullisesti, kirjallisesti ja piirtäen sekä tulkiten kuvia. Matematiikan opetus luo vahvan pohjan lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämiseksi sekä laskutaidolle.

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	S1-S4	L1, L3, L5
Työskentelyn taidot		
T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa	S1-S4	L4
T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S4	L2, L4, L5
T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	S1-S4	L1, L4, L6
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	S1-S4	L1, L4
T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehitymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä	S2	L1, L4
T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin	S2	L1, L4

T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita	S2	L1, L4
T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia	S3	L1, L4, L5
T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate	S3	L1, L4
T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin	S4	L4, L5
T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan	S1	L1, L2, L4, L5

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Ajattelun taidot: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita. Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin alkaa laatimalla vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Perehdytään lukujen 1 – 10 hajotelmiin.

Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.

Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja ensin lukualueella 0 – 20 ja sitten lukualueella 0 – 100. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa.

Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin.

S3 Geometria ja mittaaminen: Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.

Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan.

Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suuria pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.

S4 Tietojenkäsittely ja tilastot: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, jossa matematiikkaa opiskellaan toiminnallisesti ja välineiden avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Oppilaat tottuvat työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä. Pedagogisesti ohjatut leikit ja pelit ovat yksi tärkeä työtapo. Opetuksessa ja opiskelussa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Koulun alkaessa selvitetään, mitä oppilaat jo osaavat ja millaisia eroja osaamisessa on. Kumulatiivisena oppiaineena matematiikan perusasioiden hallinta on välttämätön edellytys uusien sisältöjen oppimiselle. Oppilaille tarjotaan tukea puutteellisten, aiemmin opittujen tietojen ja taitojen täydentämiseen sekä uusien sisältöjen oppimiseen. Matematiikan oppimisen valmiuksien kehittämiseksi ja matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuetaan oppimista systemaattisesti. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava tuki antaa oppilaille mahdollisuuden kehittää taitojaan niin, että oppimisen ja osaamisen ilo säilyvät. Oppilaille tarjotaan sopivia välineitä oppimisen tueksi ja luodaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Oppilaille turvataan mahdollisuus riittävään harjoitteluun.

Taitaville oppilaille tarjotaan mahdollisuus syventää vuosiluokkien 1-2 sisältöjen ymmärtämistä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi luonnollisten lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja vaativammat peruslaskutoimitusten sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen.

Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa
- edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä
- edistyminen laskutaidon sujuvuudessa
- edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa
- edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.

Merkitys, arvot ja asenteet	
Opetuksen tavoite: T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä	
1.lk	2.lk
T1 Oppilas innostuu ja kiinnostuu matematiikasta.	T1 Oppilaalle kehittyy myönteinen minäkuva sekä itseluottamus oppijana
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot S2: Luvut ja laskutoimitukset S3: Geometria ja mittaaminen S4: Tietojenkäsittely ja tilastot	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot S2: Luvut ja laskutoimitukset S3: Geometria ja mittaaminen S4: Tietojenkäsittely ja tilasto
Laaja-alainen osaaminen: Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	

Työskentelyn taidot	
Opetuksen tavoite: T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa.	
1.lk	2.lk
T2 Oppilaalle kehittyy taito tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta	T2 Oppilaalle kehittyy taito tulkita ja hyödyntää havaintojaan eri tilanteissa matematiikan näkökulmasta.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot S2: Luvut ja laskutoimitukset S3: Geometria ja mittaaminen	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot S2: Luvut ja laskutoimitukset S3: Geometria ja mittaaminen

S4: Tietojenkäsittely ja tilastot	S4: Tietojenkäsittely ja tilasto
Laaja-alainen osaaminen: Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy: Monilukutaito (L4)	
Opetuksen tavoite: T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.	
1.lk	2.lk
T3 Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin ja suullisesti.	T3 Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot S2: Luvut ja laskutoimitukset S3: Geometria ja mittaaminen S4: Tietojenkäsittely ja tilastot	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot S2: Luvut ja laskutoimitukset S3: Geometria ja mittaaminen S4: Tietojenkäsittely ja tilastot
Laaja-alainen osaaminen: Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) Monilukutaito (L4) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	

Opetuksen tavoite: T4 Ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan	
1.lk	2.lk
T4 Oppilas osaa kuvailla ja havainnollistaa välineillä omaa päättelyään ja ongelmanratkaisuaan.	T4 Oppilas osaa kuvata omaa päättelyään ja ongelmanratkaisuaan usealla tavalla.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot

S2: Luvut ja laskutoimitukset	S2: Luvut ja laskutoimitukset
Laaja-alainen osaaminen: Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Monilukutaito (L4) Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)	

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet	
Opetuksen tavoite: T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja	
1.lk	2.lk
T5 Oppilas tunnistaa ja ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja, esim. $<, >, =, +, -$,	5 Oppilas ymmärtää matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja, esim. $<, >, =, +, -$,
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot S2: Luvut ja laskutoimitukset S3: Geometria ja mittaaminen S4: Tietojenkäsittely ja tilastot	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Ajattelun taidot S2: Luvut ja laskutoimitukset S3: Geometria ja mittaaminen S4: Tietojenkäsittely ja tilasto
Laaja-alainen osaaminen: Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Monilukutaito (L4)	
Opetuksen tavoite: T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä.	
1.lk	2.lk
T6 Oppilas hallitsee lukukäsitteen lukualueella 0-20 ja tutustuu kymmenjärjestelmän periaatteeseen.	T6 Oppilas hallitsee lukukäsitteen lukualueella 0-100 ja ymmärtää kymmenjärjestelmän periaatteen.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt

S2 Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin. Perehdytään kymmenylityksen periaatteeseen konkreettisten mallien avulla. Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.	S2 Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin. Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla. Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen il
Laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Monilukutaito (L4)	
Arviointi: Edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa sekä edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä ovat keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita.	
Opetuksen tavoite: T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin.	
1.lk T7 Oppilas ymmärtää yhteen- ja vähennyslaskun periaatteen.	2.lk T7 Oppilas osaa hyödyntää yhteen- ja vähennyslaskun ominaisuuksia ja tutustuu kertolaskun periaatteeseen ja ominaisuuksiin.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S2 Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja.	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S2 Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja.

Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 20. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.	Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa. Harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.
Laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Monilukutaito (L4)	
Arviointi: Tutustutaan vaihdannaisuuteen yhteenlaskussa	
Opetuksen tavoite: T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässä-laskustrategioita	
1.lk	2.lk

T8 Oppilaalle kehittyy sujuva peruslaskutaito lukualueella 0-20	T8 Oppilaalle kehittyy peruslaskutaito lukualueella 0 – 100. Hän käyttää erilaisia päässälaskustrategioita
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2 Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0-20. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2 Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa. Opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Harjoitellaan erilaisia päässälaskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi.
Laaja-alainen osaaminen: Laaja-alainen osaaminen, johon tavoite liittyy: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Monilukutaito (L4)	
Arviointi: Edistyminen laskutaidon sujuvuudessa on keskeinen arvioinnin ja palautteen antamisen kohde.	
Opetuksen tavoite: T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia.	
1.lk	2.lk
Oppilas havaitsee ympäristössään tasokuvioita ja niiden ominaisuuksia.	Oppilas osaa tunnistaa ja nimetä kappaleiden ja tasokuvioden ominaisuuksia
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S3 Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä.	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S3 Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuviota myös luokitellaan.
Laaja-alainen osaaminen:	

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) Monilukutaito (L4) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	
Arviointi: Edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa on keskeinen arvioinnin ja palautteen antamisen kohde!	
Opetuksen tavoite: T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate.	
1.lk	2.lk
T10 Oppilas tutustuu mittaamisen periaatteeseen.	T10 Oppilas ymmärtää mittaamisen periaatteen.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S3: Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S3: Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä
Laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Monilukutaito (L4)	
Arviointi:	
Opetuksen tavoite: T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin.	
1.lk	2.lk
T11 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin taulukoihin ja diagrammeihin.	T11 Oppilas tutustuu yksinkertaisiin taulukoihin ja diagrammeihin.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S4: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä.	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S4: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä.

Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.	Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.
Laaja-alainen osaaminen: Monilukutaito (L4) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	
Opetuksen tavoite: T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan.	
1.lk	2.lk
T12 Oppilas osaa toimia vaiheittaisen toimintaohjeen mukaan.	T12 Oppilas osaa laatia vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimia ohjeen mukaan
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Testataan vaiheittaisia toimintaohjeita.	Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1: Laaditaan vaiheittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan
Laaja-alainen osaaminen: Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) Monilukutaito (L4) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)	

MATEMATIIKAN TAVOITTEISIIN LIITTYVÄT SISÄLLÖT VUOSILUOKILLA 1-2

1.lk	2.lk
S1 Ajattelun taidot: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita.	S1 Ajattelun taidot: Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia. Vertaillaan, luokitellaan ja asetetaan järjestykseen sekä havaitaan syy- ja seuraussuhteita.

Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Testataan vaihteittaisia toimintaohjeita.	Harjoitellaan tarkastelemaan matemaattisia tilanteita eri näkökulmista. Laaditaan vaihteittaisia toimintaohjeita, joita myös testataan.
S2 Luvut ja laskutoimitukset: Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Perehdytään lukujen 1–10 hajotelmiin. Perehdytään kymmenlaskun periaatteeseen konkreettisten mallien avulla. Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 20. Tutustutaan vaihdannaisuuteen yhteenlaskussa. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa.	S2 Luvut ja laskutoimitukset: Varmistetaan, että oppilaat hallitsevat lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välisen yhteyden. Ymmärrystä luvuista laajennetaan laskemalla, hahmottamalla ja arvioimalla lukumääriä. Harjoitellaan lukujonotaitoja sekä taitoa vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen. Tutkitaan lukujen ominaisuuksia kuten parillisuutta, monikertoja ja puolittamista. Pohjustetaan murtoluvun käsitettä jakamalla kokonainen yhtä suuriin osiin. Perehdytään kymmenjärjestelmän periaatteeseen konkreettisten mallien avulla. Laskutoimituksissa käytetään luonnollisia lukuja. Kehitetään oppilaiden yhteen- ja vähennyslaskutaitoja lukualueella 0 – 100. Yhteen- ja vähennyslaskut konkretisoidaan erilaisissa sovellustilanteissa. Opitaan hyödyntämään vaihdannaisuutta ja liitännäisyyttä yhteenlaskussa Harjoitellaan erilaisia päässä-laskustrategioita laskutaidon sujuvoittamiseksi. Ohjataan oppilaita ymmärtämään kertolaskun käsite konkretian avulla ja opetellaan kertotaulut 1-5 ja 10. Luodaan pohja ymmärtää jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys. Hyödynnetään vaihdannaisuutta kertolaskussa ja tutustutaan kertolaskun liitännäisyyteen.

	Ohjataan oppilaita käyttämään lukuja tarkoituksenmukaisella tavalla eri tilanteissa, lukumäärän, järjestyksen ja mittaustuloksen ilmaisemisessa sekä laskutoimituksissa
S3 Geometria ja mittaaminen: Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteiden käyttöä. Harjoitellaan mittaamista ja ohjataan oppilaita oivaltamaan mittaamisen periaate. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.	S3 Geometria ja mittaaminen: Kehitetään oppilaiden taitoa hahmottaa kolmiulotteista ympäristöä ja havaita siinä tason geometriaa. Tutkitaan yhdessä kappaleita ja tasokuvioita. Tunnistamisen lisäksi rakennetaan ja piirretään. Ohjataan oppilaita löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita myös luokitellaan. Käsitellään suureita pituus, massa, tilavuus ja aika sekä harjoitellaan niihin liittyvien mittayksiköiden käyttöä. Keskeisiä mittayksiköitä ovat metri ja senttimetri, kilogramma ja gramma sekä litra ja desilitra. Harjoitellaan kellonaikoja ja ajanyksiköitä.
S4 Tietojenkäsittely ja tilastot: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.	S4 Tietojenkäsittely ja tilastot: Pohjustetaan oppilaiden taitoja kerätä ja tallentaa tietoja kiinnostavista aihepiireistä. Laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja.

Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Matematiikan oppimisen arviointi ja palaute on kannustavaa. Oppilaita rohkaistaan vahvuuksien ylläpitämiseen ja kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Oppilaita ohjataan huomaamaan oman oppimisensa eteneminen. Oppilaiden matematiikan ymmärtämisen ja osaamisen tasoa voidaan selvittää puheen, välineiden, piirtämisen tai kirjallisen työskentelyn avulla. Oppilailla tulee olla mahdollisuus osoittaa edistymistään eri

tavoin. On tärkeää arvioida ratkaisujen oikeellisuuden lisäksi tekemisen tapaa ja sujuvuutta.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa
- edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä
- edistyminen laskutaidon sujuvuudessa
- edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa
- edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa.

Oppiaineen tehtävä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia. Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä.

Ympäristöopin opetus tukee oppilaiden ympäristösuhteen rakentumista, maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Ympäristöopin opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, niiden ilmiöitä, itseään ja muita ihmisiä sekä terveyden ja hyvinvoinnin merkitystä. Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana⁴ ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota. Ympäristöopissa kiinnitetään huomiota kestävän kehityksen ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopin keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa. Biologian kannalta keskeistä on oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla. Maantiedon kannalta keskeistä on tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää. Fysiikan kannalta keskeistä on ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa. Kemian kannalta keskeistä on havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia. Terveystiedon kannalta keskeistä on oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla jokaiselle oppilaalle mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti kaikkiin ympäristöopin tiedonaloihin sekä niihin liittyvään teknologiaan ja koulutuspolkuihin.

Vuosiluokilla 1-2 ympäristöopin opetus jäsennetään kokonaisuuksiksi, joissa tarkastellaan oppilaiden omaa ympäristöä sekä oppilaita ja heidän toimintaansa yhteisön jäsenenä. Leikkiin perustuvien ongelmanratkaisuja ja tutkimustehtävien avulla viritetään uteliaisuutta ja kiinnostusta ympäristön ilmiöitä kohtaan. Lisäksi harjoitellaan ympäristön jäsentämistä ja nimeämistä sekä omaan hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

Ympäristöopin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

⁴ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 3 §

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	S1-S6	
T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä	S1-S6	L1, L6
T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä	S1-S6	L3, L7
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään	S2-S4, S6	L3
T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin	S1-S6	L1, L4
T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä	S1-S6	L1, L4
T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita	S1-S6	L3
T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2, S4, S6	L3, L1
T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista	S1-S6	L2, L3

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	S1-S6	L5, L4
Tiedot ja ymmärrys		
T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	S1-S6	L1
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina	S1-S6	L4, L1
T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1-S6	L2, L4
T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	S1, S5	L3

Ympäristöopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille.

S1 Kasvu ja kehitys: Sisältöjä valitaan siten, että oppilaalle muodostuu ymmärrys ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämäntilasta ja oman ikäkauden kasvusta ja kehityksestä pääpiirteissään. Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä kuten itsensä ja muiden arvostamista ikäkauden mukaisesti.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen: Oppimistehtäviä ja sisältöjä valitaan siten, että ne liittyvät kotona ja koulussa toimimiseen. Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta. Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä. Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. Käytetään ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteitä kuvaamaan ilmiöitä ja teknologiaa sekä arjen tilanteita ja toimintaa kuten säänmukaista pukeutumista. Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. Lisäksi harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa, fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista, kiusaamisen ehkäisyä, arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi: Havainnointia ja luonnossa tutkimisen ja toimimisen taitoja harjoitellaan koulun lähellä erilaisissa luonnonympäristöissä ja rakennetuissa ympäristöissä. Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita. Havainnoidaan luonnon ominaispiirteitä, ilmiöitä ja ominaisuuksia kaikkina vuodenaikoina. Ympäristöä ja sen ilmiöitä kuten säätä kuvataan ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla. Harjoitellaan pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä sekä opitaan ymmärtämään kartan idea.

S4 Tutkiminen ja kokeileminen: Sisällöksi valitaan luontoon, rakennettuun ympäristöön, arjen ilmiöihin ja teknologiaan sekä ihmiseen ja ihmisen toimintaan liittyviä ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtäviä. Tehtävien

avulla harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Arjen pulmiin kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin. Pienimuotoisia kokeiluja ja tutkimuksia tehdään myös lähiympäristössä sekä kasveja kasvattamalla.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen: Perehdytään elämän perusedellytyksiin ravinnon, veden, ilman, lämmön ja huolenpidon osalta. Tutustutaan ravinnontuotantoon ja juomaveden alkuperään. Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja harjoitellaan niihin liittyviä taitoja. Pohditaan, mitkä asiat tuottavat ihmiselle hyvää mieltä ja iloa. Koulupäivän toimintatapoja kehitetään yhdessä terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta.

S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu: Sisältöjä valitaan monipuolisesti kestävän kehityksen eri osa-alueilta. Omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista harjoitellaan. Omalla toiminnalla vähennetään syntyvää jätettä sekä opitaan kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Tutustutaan omaan kotiseutuun ja sen merkitykseen. Osallistutaan oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen. Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ihmisille sekä omalle lähiympäristölle.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opetusryhmän lisäksi monipuolisesti lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä luontokoulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa vuosiluokilla 1-2

Opittavien asioiden jakaminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja

konkreettisten kehittämis ehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaat voivat ilmaista osaamistaan kirjoitetun tekstin sijaan myös toimintana ja muuna ilmaisuna, joten oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan sovittujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat tunnistamaan omaa oppimistaan ja toimintaansa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita ympäristöopissa ovat

- edistyminen lähiympäristössä tutkimisessa sekä toimimisessa ja liikkumisessa
- edistyminen havaintojen tekemisessä

- edistyminen turvallisen toimimisen taidoissa
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa.

YMPÄRISTÖOPIN TAVOITTEET

Opetuksen tavoite: T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen	
1.lk	2.lk
Oppilas kiinnostuu ympäristöopin asioista ja hän toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan.	Oppilas kokee ympäristöopin asiat merkityksellisiksi.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	

Opetuksen tavoite: T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoitteluun pitkäjänteistä työskentelyä	
1.lk	2.lk
Oppilas iloitsee ympäristöopin oppimisesta ja omasta osaamisestaan.	Oppilas iloitsee uusista haasteista ja harjoittelee pitkäjänteistä työskentelyä
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Työelämätaidot, yrittäjäkasvatus ja kestävän elämäntavan	

Opetuksen tavoite: T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä	
1.lk	2.lk
Oppilas tietää, kuinka hän voi toimia kestäväällä tavalla kouluyhteisössä. Hän harjoittelee toimimista koulun arjessa.	Oppilas tietää, kuinka hän voi toimia kestäväällä tavalla lähiympäristössä. Hän harjoittelee toimimista koulun arjessa
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi	

S4 Tutkiminen ja kokeileminen
S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen
S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu
Laaja-alainen osaaminen
L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
L7

Opetuksen tavoite: T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään	
1.lk	2.lk
Oppilas tutkii ja toimii lähiympäristössä.	Oppilas liikkuu ja retkeilee lähiympäristössä.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen: L3	

Opetuksen tavoite: T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	
1.lk	2.lk
Oppilas ihmettelee ympäristöön liittyviä asioita ja osaa tehdä siihen liittyviä kysymyksiä	Oppilas käyttää yhteisiä pohdintoja tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen: L1, L7	

Opetuksen tavoite: T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin	
1.lk	2.lk
Oppilas tekee havaintoja ja kokeiluja eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen.	Oppilas tekee havaintoja ja kokeiluja eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen. Oppilas osaa esitellä tuloksiaan eri tavoin
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet:	

S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu
Laaja-alainen osaaminen: L1, L4

Opetuksen tavoite: T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä	
1.lk	2.lk
Oppilas kuvailee, vertailee ja luokittelee eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeää niitä.	Oppilas kuvailee, vertailee ja luokittelee monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeää niitä.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen: L1, L4	

Opetuksen tavoite: T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita	
1.lk	2.lk
Oppilas toimii turvallisesti ja noudattaa annettuja ohjeita.	Oppilas toimii turvallisesti ja ymmärtää annettujen ohjeiden perusteluita.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen: L1, L4	

Opetuksen tavoite: T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien

1.lk	2.lk
Oppilas tutustuu koulun teknologiaan. Hän kokeilee erilaisia laitteita yksin ja yhdessä.	Oppilas tutustuu arjen erilaisiin teknologisiin laitteisiin. Hän rakentaa, keksii ja luo uutta yksin ja yhdessä toimien.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen: L3	

Opetuksen tavoite: T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista	
1.lk	2.lk
Oppilas harjoittelee itseilmaisua ja toisten kuuntelemista.	Oppilas pystyy toimimaan ryhmän jäsenenä. Hän harjoittelee tunnetaitoja.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen: L2, L3	

Opetuksen tavoite: T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä	
1.lk	2.lk
Oppilas käyttää yksinkertaisia ohjelmia tiedon hankkimiseen.	Oppilas osaa taltioida ja esittää havaintojaan yksinkertaisilla ohjelmilla.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen: L4, L5	

Opetuksen tavoite: T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla	
1.lk	2.lk
Oppilas jäsentää ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla.	Oppilas jäsentää ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen: L1	

Opetuksen tavoite: T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajin	
1.lk	2.lk
Oppilas ymmärtää pienen alueen karttoja ja yksinkertaisia kuvia ja malleja.	Oppilas ymmärtää kartan peruseriaatteen ja osaa tulkita yksinkertaisia kuvia ja malleja
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen: L1, L4	

Opetuksen tavoite: T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoitteluun näkemystensä perustelemista	
1.lk	2.lk
Oppilas ilmaisee itseään ja mielipiteitään.	Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiään.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S2 Kotona ja koulussa toimiminen S3 Lähiympäristö ja sen muutosten havainnointi S4 Tutkiminen ja kokeileminen S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen S6 Kestävän elämäntavan harjoittelu	
Laaja-alainen osaaminen:	

L2, L4

Opetuksen tavoite: T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä	
1.lk	2.lk
Oppilas tuntee terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä	Oppilas tuntee ikäkautensa kasvun ja kehityksen piirteitä. Hän tietää elämän perusedellytykset.
Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet: S1 Kasvu ja kehitys S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen	
Laaja-alainen osaaminen: L3	

YMPÄRISTÖOPIN SISÄLTÖALUEET

S1 Kasvu ja kehitys		
T1- T15	1.lk	2.lk
Ihmisen keho, rakenne ja elintoiminnot L1	Oppilas tietää kehon osat ja tutustuu elämäntapaan ja ihmisen elämäntapoihin.	Oppilas tunnistaa keskeiset elimet ja niiden toiminnan. Hän tietää asioita oman ikäkautensa kasvusta ja kehityksestä.
Mielen hyvinvointi ja tunnetaidot L2, L3	Oppilas tunnistaa erilaisia tunteita erilaisia tunteita. Hän harjoittelee tunteiden ilmaisua ja säätelyä	Oppilas jatkaa tunteiden ilmaisun ja säätelyn harjoittelua. Hän opettelee itsensä ja muiden arvostamista
Terveys L3	Oppilas tutustuu terveellisen ravinnon, puhtauden, levon ja liikunnan merkitykseen ihmisen terveydelle.	Oppilas tutustuu terveellisen ravinnon, puhtauden, levon ja liikunnan merkitykseen ihmisen terveydelle.

S2 Kotona ja koulussa toimiminen		
T1- T14	1.lk	2.lk
Turvataidot ja turvallisuusohjeet L3	Oppilas opettelee kulkemaan koulumatkansa turvallisesti. Oppilas tutustuu kodin ja koulun turvallisuusohjeisiin. Hän opettelee hakemaan ja hälyttämään apua.	Oppilas opettelee kulkemaan lähiliikenteessä turvallisesti.

Arjen tilanteet L3, L6	Oppilas tutustuu kouluun ja koulualueeseen opiskelupaikkana. Hän harjoittelee säänmukaista pukeutumista. Oppilas tutustuu erilaisiin töihin ja ammatteihin.	Oppilas harjoittelee arjen pieniä itsehoitotaitoja.
Teknologia L1, L3, L5	Oppilas harjoittelee koululla olevien laitteiden esim. ympäristöopin välineiden käyttöä. Hän tutustuu koulun tietokoneisiin ja niiden käyttöön.	Oppilas harjoittelee koululla olevien laitteiden esim. ympäristöopin välineiden käyttöä. Oppilas käyttää ikätasonsa mukaisia ohjelmia koulun koneilla.
Yhteistyötaidot, fyysinen koskemattomuus ja kiusaamisen ehkäiseminen L1, L3	Oppilas harjoittelee arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa ja fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista. Esim. KiVa- ja/tai ProKoulu- ohjelman mukaisesti.	Oppilas harjoittelee arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa ja fyysisen koskemattomuuden kunnioittamista. Oppilas harjoittelee koululaisen työskentelytaitoja esim. yksinkertaisia oppimissstrategioita.

S3 Lähiympäristön ja sen muutosten havainnointi		
T1- T15	1.lk	2.lk
Lähiympäristön havainnointi ja tutkiminen, rakennettu ympäristö L1, L2	Oppilas havainnoi lähiympäristöä eri vuodenaikoina (mm. säähavainnot) ja tutustuu alueen rakennettuihin kohteisiin.	Oppilas havainnoi lähiympäristöä eri vuodenaikoina ja tutustuu alueen rakennettuihin kohteisiin.
Eliöt ja erilaiset elinympäristöt eri vuodenaikoina L1, L2	Oppilas opettelee tunnistamaan elollista ja elotonta luontoa. Oppilas tutustuu lähiympäristön ja pihan eliöstöön.	Oppilas tunnistaa kodin, pihan ja lähiympäristön kasveja ja eläimiä. Hän tunnistaa kasvin osat. Oppilas ymmärtää, että eliöitä voidaan luokitella eri tavoin.
Erilaisia alueita	Oppilas tutustuu yksinkertaiseen Suomen karttaan ja perustietoihin Suomesta.	Oppilas hahmottaa maapallon erilaisia alueita.

Karttataidot, geomedia L1,L2,L4	Oppilas harjoittelee huoneen kartan ja pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä. Oppilas tietää, että diagrammeilla voidaan havainnollistaa erilaisia ympäristöopin asioita.	Oppilas harjoittelee pihakartan laatimista tutusta ympäristöstä. Hän tutustuu oman asuinalueensa ja Suomen karttaan.
------------------------------------	--	--

S4 Tutkiminen ja kokeileminen		
T1- T14	1.lk	2.lk
Tutkimustehtävät, ongelmanratkaisu ja keksiminen L1, L5, L7	Lukuvuoden sisällöistä valitaan tutkimus- ja, ongelmanratkaisu- ja keksimistehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen eri vaiheita. Esim. kasvien kasvattaminen ja niistä huolehtiminen.	Lukuvuoden sisällöistä valitaan tutkimus- ja, ongelmanratkaisu- ja keksimistehtäviä. Tehtävien avulla harjoitellaan tutkimuksen eri vaiheita. Esim. lämpötilan vaihtelun tutkiminen ja kokeita valolla ja varjolla.

S5 Elämän perusedellytysten pohtiminen		
T1- T15	1.lk	2.lk
Ravinto ja ravintoketjut L1, L3	Oppilas tutustuu puutarhan ja metsän satoon.	Oppilas tutustuu kotimaisen ravinnon tuotantoon ja ravintokasveihin. Oppilas hahmottaa yksinkertaisia ravintoketjuja.
Vesi, valo, ilma lämpö L7	Oppilas tutkii veden ominaisuuksia ja olomuotoja. Oppilas tutustuu ilman ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Oppilas havainnoi ilman lämpötilaeroja eri vuodenaikoina.	Oppilas ymmärtää puhtaan veden merkityksen. Hän Oppilas tutustuu valon lähteisiin. Oppilas opettelee käyttämään lämpömittaria.
Maapallo ja avaruus L1	Oppilas tutustuu vuodenaikoihin ja käsitteisiin vuosi, kuukausi ja vuorokausi.	Oppilas oppii käsitteet vuosi, kuukausi ja vuorokausi. Hän ymmärtää auringon ja Maapallon liikkeen yhteyden näihin ilmiöihin.

S6 Kestävän elämäntavan harjoitteleminen		
T1- T15	1.lk	2.lk
Luonnonvarojen kestävä käyttö L3, L7	Oppilas opettelee kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. omat valinnat. Oppilas pohtii omien tekojen merkitystä lähiympäristölle.	Oppilas opettelee kierrättämään tavaroita ja lajittelemaan jätteitä. Hän osallistuu ympäristövastuulliseen toimintaan, esim. lähiympäristön tilan ja kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen.
Viihtyisä ympäristö L7	Oppilas harjoittelee huolehtimaan omista ja yhteisistä tavaroista. Oppilas tutustuu omaan kotiseutuunsa.	Oppilas harjoittelee huolehtimaan omista ja yhteisistä tavaroista. Oppilas tutustuu omaan kotiseutuunsa ja sen merkitykseen.

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänskatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 1-2 uskonnon opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita tuntemaan ja arvostamaan omaa uskonnollista ja katsomuksellista taustaansa sekä kohtaamaan arvostavasti uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta omassa luokassa ja koulussa sekä lähiympäristössä. Tähän opetus antaa perustietoja ja -taitoja sekä ajattelun välineitä. Oppilaita rohkaistaan tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan ja omia mielipiteitään sekä harjaantumaan toisten tunteiden tunnistamisessa ja mielipiteiden huomioon ottamisessa. Oppilaita kannustetaan ihmettelemään, kyselemään ja osallistumaan keskusteluun. Oppilaita ohjataan toimimaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	S1, S2, S3	L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	S1	L1
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	S1	L2, L7
T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	S2	L2, L3, L7

T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S3	L2, L6, L7
T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	S1, S2, S3	L2, L6, L7
T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	S3	L3, L7
T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	S1, S3	L1, L5, L6, L7

Uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamista Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetus aloitetaan tutustumalla oppilaan perheeseen: suku, historia, uskonto tai katsomus sekä erilaiset perheet. Tärkeitä opetuksen sisältöjä ovat oman uskonnon juhlat ja pyhät ajat sekä erilaisten juhlien sisältö, merkitys ja viettotavat. Opetuksen sisällöksi valitaan myös oman uskonnon kertomuksia, perinteitä ja tapoja. Tarkastellaan oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita sekä uskonnon monimuotoisuutta.

S2 Uskontojen maailma: Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaan koulu yhteisön sekä lähiympäristön uskonnot ja niiden keskeiset tavat ja juhlat. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös uskonnottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa tarkastellaan ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänkysymyksiä sekä elämän kunnioittamista. Keskeisiä sisältöjä ovat oppilaan omat teot ja niiden seuraukset, vastuu toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta sekä toisen asemaan eläytyminen, ihmisarvo ja yksilöllisyys. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja merkitykseen. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Sisällöt tukevat oppilaan tunnetaitojen kehittymistä.

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluympäristön luomiseen. Opetuksessa on tärkeää, että jokainen oppilas tulee kuulluksi omine havaintoineen ja kokemuksineen. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Kertomuksia, musiikkia,

kuvataidetta, leikkiä, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja omaaloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat:

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 1-2

Perusopetuslain 11§:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämänskatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13§:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvauksen perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa huomioidaan erilaiset perhemuodot. Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin joulukuun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämäntapaan liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenkiertoon ja elämäntapaan liittyviä juhlia. Opiskellaan

kirkkovuoteen ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia. Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonottomuus.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin. Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta.

Opetuksen tavoite: T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	
1lk	2lk
Oppilas tietää mihin uskontokuntaan hän ja hänen perheensä kuuluu.	Oppilas tietää mihin uskontokuntaan hän, hänen perheensä ja lähisukunsa kuuluu.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Suhde omaan uskontoon S2 Uskontojen maailma S3 Hyvä elämä	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissa.	

Opetuksen tavoite: T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	
1lk	2lk
Oppilas tutustuu Raamatun kertomuksiin. Oppilas tunnistaa oman uskonnon keskeisimmän symbolin, ristin.	Oppilas tutustuu Raamatun kertomuksiin. Oppilas tunnistaa oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1 Suhde omaan uskontoon	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissa.	

Opetuksen tavoite: T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	
1lk	2lk
Oppilas tuntee oman uskonnon vuodenkierron pääpiirteittäin (merkittävimmät juhlat ja niiden ajankohdat). Oppilas tutustuu juhlien sisältöön ja niiden erilaisiin viettotapoihin.	Oppilas tietää, miksi vuodenkierrossa keskeisiä juhlapyyhiä vietetään. Oppilas tutustuu oman uskonnon perinteisiin ja tapoihin.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1 Suhde omaan uskontoon	

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L7
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

Opetuksen tavoite: T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	
1lk	2lk
Oppilas tietää, että on olemassa myös muita uskontoja kuin oma uskonto. Eri uskontojen ohella oppilas tutustuu myös käsitteeseen uskonottomuus.	Oppilas tutustuu lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin. Oppilas tunnistaa joitakin yhtäläisyyksiä ja eroja oman sekä toisen uskonnon tavoissa ja juhlaperinteissä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S2 Uskontojen maailma	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	
1lk	2lk
Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan heidän ajatuksiaan.	Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan heidän ajatuksiaan.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1 Suhde omaan uskontoon S3 Hyvä elämä	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L6, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	
1lk	2lk

Oppilas harjoittelee eläytymistä toisen ihmisen asemaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan oikean ja väärän.	Oppilas tietää, että ihmisillä on erilaisia ajatuksia ja vakaumuksia. Oppilas harjoittelee ymmärtämään ja kunnioittamaan myös erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia. Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1 Suhde omaan uskontoon S2 Uskontojen maailma S3 Hyvä elämä	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L6, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	
1lk	2lk
Oppilas osaa nimetä muutamia asioita, joista hän voi ottaa vastuuta omassa arjessaan. Oppilas pohtii, kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirinsä hyvinvointiin.	Oppilas pohtii, kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirinsä hyvinvointiin. Oppilas osaa nimetä joitakin tapoja, joilla hän voi huolehtia ympäristöstä ja luonnosta.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S3 Hyvä elämä	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L3, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	
1lk	2lk
Oppilas rohkaistuu kertomaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä.	Oppilas rohkaistuu kertomaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee perustelemaan mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä. Oppilas harjoittelee ymmärtämään myös eriäviä mielipiteitä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt	

S1 Suhde omaan uskontoon
S3 Hyvä elämä
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L5, L6, L7
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

EVANKELISLUTERILAISEN USKONNONOPETUKSEN SISÄLTÖALUEET:

S 1 Suhde omaan uskontoon		
Sisällöt vuosiluokittain	1.lk	2. lk
	Opetuksessa lähdetään liikkeelle oppilaan perheen ja suvun historiasta, uskonnoista ja katsomuksista. Opetuksessa käsitellään myös kristilliseen elämäntapaan liittyviä juhlia, niiden sisältöä ja merkitystä. Tarkastellaan perheiden erilaisia tapoja viettää vuodenvuorokierrosta ja elämäntapaan liittyviä juhlia.	Tutustutaan kristinuskoon ja seurakuntaan liittyviin keskeisiin käsitteisiin ja symboleihin. Tutustutaan kristilliseen jumalakäsitykseen ja kirkkorakennukseen.
Molemmat luokat	Tutustutaan kirkkovuoden keskeisiin juhliin jouluun ja pääsiäiseen sekä niihin liittyviin Raamatun kertomuksiin ja perinteisiin.	
1-2	Opiskellaan kirkkovuoden ja lapsuuteen liittyviä virsiä ja musiikkia.	

S 2 Uskontojen maailma		
Sisällöt vuosiluokittain	1.lk	2. lk
Molemmat luokat	Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden keskeisiin juhliin ja tapoihin. Otetaan huomioon myös kristinuskon monimuotoisuus sekä uskonottomuus.	
1-2		

S 3 Hyvä elämä		
Sisällöt vuosiluokittain	1.lk	2. lk
	Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan kristillistä näkökulmaa niihin.	Keskeisiä sisältöjä ovat eettinen pohdinta, <i>YK:n</i> Lapsen oikeuksien sopimus ja Kultainen sääntö.
Molemmat luokat	Opetuksessa käsitellään elämän kunnioittamisen, ihmisarvon ja lasten oikeuksien merkitystä.	
1-2	Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta. Pohditaan omia tekoja ja niiden seurauksia sekä vastuuta toisista ihmisistä, ympäristöstä ja luonnosta. Pohditaan oppilaiden arjesta nousevia kysymyksiä ja yhdistetään niitä valittuihin Raamatun kertomuksiin.	

ORTODOKSINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin. Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää. Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena. Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä. Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma. Tutustutaan oppilaan ortodoksiseen perinnetaustaan osana monikulttuurista ortodoksisuutta.

S3 Hyvä elämä: Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksiseen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus. Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämää liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.

Opetuksen tavoite: T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa	
1lk	2lk
Oppilas tietää mihin uskontokuntaan hän ja hänen perheensä kuuluu.	Oppilas tietää mihin uskontokuntaan hän, hänen perheensä ja lähisukunsa kuuluu.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Suhde omaan uskontoon S2 Uskontojen maailma S3 Hyvä elämä	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin	
1lk	2lk
Oppilas tutustuu Raamatun kertomuksiin. Oppilas tunnistaa oman uskonnon keskeisimmän symbolin, ristin.	Oppilas tutustuu Raamatun kertomuksiin. Oppilas tunnistaa oman uskonnon keskeisiä käsitteitä ja symboleita.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1 Suhde omaan uskontoon	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin	
1lk	2lk
Oppilas tuntee oman uskonnon vuodenkierron pääpiirteittäin (merkittävimmät juhlat ja niiden ajankohdat). Oppilas tutustuu juhlien sisältöön ja niiden erilaisiin viettotapoihin.	Oppilas tietää, miksi vuodenkierrossa keskeisiä juhlapyyhiä vietetään. Oppilas tutustuu oman uskonnon perinteisiin ja tapoihin.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1 Suhde omaan uskontoon	

Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L7
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

Opetuksen tavoite: T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin	
1lk	2lk
Oppilas tietää, että on olemassa myös muita uskontoja kuin oma uskonto. Eri uskontojen ohella oppilas tutustuu myös käsitteeseen uskonottomuus.	Oppilas tutustuu lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin. Oppilas tunnistaa joitakin yhtäläisyyksiä ja eroja oman sekä toisen uskonnon tavoissa ja juhlaperinteissä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S2 Uskontojen maailma	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan	
1lk	2lk
Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan heidän ajatuksiaan.	Oppilas rohkaistuu kertomaan arkisista kokemuksistaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia ja kunnioittamaan heidän ajatuksiaan.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1 Suhde omaan uskontoon S3 Hyvä elämä	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L6, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia	
1lk	2lk

Oppilas harjoittelee eläytymistä toisen ihmisen asemaan. Oppilas harjoittelee tunnistamaan oikean ja väärän.	Oppilas tietää, että ihmisillä on erilaisia ajatuksia ja vakaumuksia. Oppilas harjoittelee ymmärtämään ja kunnioittamaan myös erilaisia ajattelutapoja ja vakaumuksia. Oppilas tutustuu ihmisoikeuksiin.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S1 Suhde omaan uskontoon S2 Uskontojen maailma S3 Hyvä elämä	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L6, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta	
1lk	2lk
Oppilas osaa nimetä muutamia asioita, joista hän voi ottaa vastuuta omassa arjessaan. Oppilas pohtii, kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirinsä hyvinvointiin.	Oppilas pohtii, kuinka hän voi omalta osaltaan vaikuttaa oman lähipiirinsä hyvinvointiin. Oppilas osaa nimetä joitakin tapoja, joilla hän voi huolehtia ympäristöstä ja luonnosta.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt S3 Hyvä elämä	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L3, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.	

Opetuksen tavoite: T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä	
1lk	2lk
Oppilas rohkaistuu kertomaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä.	Oppilas rohkaistuu kertomaan omia mielipiteitään. Oppilas harjoittelee perustelemaan mielipiteitään. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisen kertomaa ja esittämään kysymyksiä. Oppilas harjoittelee ymmärtämään myös eriäviä mielipiteitä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt	

S1 Suhde omaan uskontoon
S3 Hyvä elämä
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L5, L6, L7
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita uskonnossa ovat: • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

KATOLINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Tutustutaan katoliseen uskontoon oppilaan perheen kautta. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkon jäsenyys, kaste ja pyhä messu, ristinmerkki, Pyhä Kolminaisuus, Jeesus Kristus ja Jeesuksen elämän päätapaukset. Tutustutaan keskeisiin katolisen uskonnon päivittäisiin rukouksiin. Tutkitaan Raamatun kuvausta elämän synnystä. Opetuksessa tutustutaan Raamatun asemaan pyhänä kirjana sekä kirkkovuoden suuriin juhliin. Tutustutaan omaan seurakuntaan ja kirkkorakennukseen sekä tarkastellaan Neitsyt Mariaa ja joitakin pyhiä ihmisiä.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma tausta ja sen mahdollinen monikulttuurisuus ja moniuskontoisuus. Tutustutaan oman luokan, oman koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen osana arkea ja juhlaa. Tutkitaan katolisen perinteen yhtäläisyyksiä muiden uskontojen ja katsomusten kanssa.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa pohditaan Vanhan testamentin ja Uuden testamentin kertomusten avulla hyvän ja pahan tunnistamista ja erottamista. Pohditaan toisista välittämisen ja rehellisyyden merkitystä. Perehdytään vastuuseen luonnosta ja maailmasta sekä tarkastellaan vastuuta luomiskertomuksen antamana tehtävänä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Opiskellaan alustavasti uskonnon keskeiset käsitteet kuten syntyinlankeemus, anteeksisaaminen ja -antaminen, oma ja yhteinen hyvä sekä näihin liittyvät keskeiset käskyt.

ISLAM

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Tutustutaan islamiin oman perheen kautta. Opiskellaan alustavasti islamilaisen kalenterin juhlat sekä ihmisen elämänsäareen liittyvät perinteet. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat islamin opin perusteet: Jumalan ykseys, profeetat, pyhät kirjat, usko näkymättömään. Tutustutaan alustavasti Koraaniin ja perimätietoon sekä Islamilaiseen yhteisöön. Tarkastellaan islamin monimuotoisuutta ilmiönä sekä moskeijan merkitystä muslimille. Pohditaan muslimin uskonnollisia velvollisuuksia.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin, niiden pyhiin rakennuksiin, juhlaperinteisiin sekä uskonnottomiaan tapakulttuuriin.

S3 Hyvä elämä: Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaari ja siihen liittyvät elämänkysymykset. Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Pohditaan toisen asemaan eläytymistä. Tutustutaan islamin oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä. Keskeisinä opittavina sisältöinä ovat hyvän elämän perusteet islamissa. Lisäksi tarkastellaan oman perheen tapakulttuuria ja pohditaan erilaisuuden hyväksymistä.

JUUTALAINEN USKONTO

Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Tutustutaan juutalaisuuteen oman perheen kautta. Sisältöjen valinnassa keskeisiä ovat juhlat, niiden suhde juutalaiseen kalenteriin, elämänkaareen liittyvät perinteet sekä juutalaisuuden opin perusteet: Jumalan ykseys, Toora, Tanach ja muut merkittävät uskonnolliset kirjat ja usko näkymättömään. Tutustutaan juutalaiseen seurakuntaan ja tarkastellaan juutalaisuuden monimuotoisuutta ilmiönä. Perehdytään synagogaan juutalaisten elämän keskuksena.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan kouluyhteisössä ja koulun lähiympäristössä läsnä oleviin uskontoihin ja juhlaperinteisiin, oman alueen pyhiin rakennuksiin sekä uskonnottomuuteen perinteiden keskellä.

S3 Hyvä elämä: Sisältöjen valinnassa keskeistä on oppilaiden elämänkaareen liittyvät asiat. Opetuksessa aloitetaan oppilaan elämänkysymysten pohdinta ja avataan juutalaista näkökulmaa niihin. Tärkeitä pohdittavia kysymyksiä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja YK:n Lapsen oikeuksien sopimus sekä toisen asemaan eläytyminen. Opetuksessa tutustutaan juutalaisuuteen perhe-elämässä sekä oman perheen tapakulttuuriin ja hyvän elämän perusteisiin juutalaisuudessa. Rohkaistaan oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan tunteitaan sekä eläytymään toisen asemaan ja hyväksymään erilaisuutta.

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänkatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on tärkeää sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitseväiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edellyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 1-2 elämäkatsomustiedon opetuksen painopiste on oppilaiden yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen, ilmaisun sekä ajattelun ja oppimisen taitojen kehittämisessä. Oppilaan omaa ajattelua ja kokemuksia kuuntelemalla ja arvostamalla vaikutetaan terveen itsetunnon ja myönteisen minäkuvan rakentumiseen.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	S1-S4	L1, L2, L4
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	S2	L1, L2, L7
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	S1	L1, L2, L7
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä	S1-S4	L1, L2, L7
T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia	S1-S4	L1, L3, L4
T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä	S1-S4	L1, L3, L7
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja	S2	L2, L4
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	S1-S4	L2, L3, L7

T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	S4	L3, L5, L7
--	----	------------

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia. Sisältöalueista muodostetaan kokonaisuuksia eri vuosiluokille. Oppilaiden kokemusmaailma, ideat ja ajatukset huomioidaan sisältöjen valinnassa ja niiden tarkemmassa käsittelyssä.

S1 Kasvaminen hyvään elämään: Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua. Pohditaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista sekä ihmisen hyvyttä. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.

S2 Erilaisia elämäntapoja: Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” sekä erilaisia tapoja elää ja ajatella. Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan.

S3 Yhteiselämän perusteita: Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lapsen asemaan erilaisissa yhteisöissä.

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus: Tutkitaan erilaisia elämänmuotoja maapallolla pohtien samalla elämän rajallisuutta. Perehdytään kertomuksiin maailman synnystä. Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen. Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä luoda turvallinen ja avoin psyykkinen ja sosiaalinen oppimisympäristö, jossa oppilas kokee tulevaisuutensa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Fyysistä oppimisympäristöä kehitetään erilaiset oppimisen ja työskentelemisen tavat huomioivaksi ja joustavasti muunneltavaksi. Yhteisiä, opettajan ohjaamia tutkimuskeskusteluja rikastetaan toiminnallisilla aktiviteeteilla, saduilla, kertomuksilla, leikeillä, musiikilla, kuvataiteella ja draamalla. Toiminnassa otetaan huomioon lasten elinympäristön digitalisoituminen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan erityisesti vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet otetaan huomioon työtapojen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Monipuolinen palaute rakentuu osaksi työskentelyä ja yhteisiä keskusteluja. Se tukee ja vahvistaa oppilaiden osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Palaute ohjaa oppilaita yhteistyötaitoissa ja rohkaisee ilmaisemaan ajatuksiaan. Opetuksessa annetaan tilaa ja oppilaita kannustetaan ihmettelyyn, kysymiseen sekä omien mielipiteiden perusteluun ja toisten näkemysten kuunteluun. Monipuoliset työtavat luovat oppilaille mahdollisuuksia osoittaa ja itse huomata edistymistään ja osaamistaan.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämänkatsomustiedossa ovat

- edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä
- edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa
- edistymien ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä.

Opetuksen tavoite:	
T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua	
1lk	2lk
Oppilas harjoittelee tulemaan toimeen toisten lasten kanssa ja kuuntelemaan heidän mielipiteitään.	Oppilas harjaantuu toiminaan toisten lasten kanssa ja oppii huomioimaan toisten mielipiteitä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 – S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäncatsomustiedossa ovat • edistymisen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistymisen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistymisen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissessa	

Opetuksen tavoite:	
T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin	
1lk	2lk
Oppilas harjoittelee tunnistamaan tunteita ja niiden ilmaisemista.	Oppilasta rohkaistaan oman ajattelun ja tunteiden ilmaisemiseen.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäncatsomustiedossa ovat • edistymisen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistymisen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistymisen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissessa	

Opetuksen tavoite:	
T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua	
1lk	2lk
Oppilas harjoittelee tunnistamaan ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja.	Oppilas opettelee arvostamaan omia ja toisten näkökulmia.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäntiedossa ovat • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä	

Opetuksen tavoite:	
T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä	
1lk	2lk
Oppilas harjoittelee keskustelutaitoja.	Oppilas harjoittelee esittämään kysymyksiä ja perustelemaan mielipiteitään.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 – S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäntiedossa ovat • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemisessä	

Opetuksen tavoite: T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia	
1lk	2lk
Oppilas tutustuu omaan lähiympäristöönsä ja harjoittelee havaitsemaan omien valintojensa vaikutusta siihen.	Oppilas opettelee havaitsemaan arkipäivän elämän syy- seuraussuhteita ja vastuullisuutta omassa toiminnassaan.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 – S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L4	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäncatsomustiedossa ovat • edistymisen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistymisen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistymisen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissa	

Opetuksen tavoite: T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä	
1lk	2lk
Oppilas harjoittelee pohtimaan oikean, väärän ja hyvän merkityksiä.	Oppilas pohtii, mitä kuuluu hyvään elämään. Oppilasta rohkaistaan arvioimaan oikean ja väärän erottamista sekä ihmisen hyvyttä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 – S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäncatsomustiedossa ovat • edistymisen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistymisen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistymisen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissa	

Opetuksen tavoite:	
T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja	
1lk	2lk
Oppilas tutustuu erilaisiin elämäntapoihin omassa lähiympäristössään.	Oppilas tutustuu lähiympäristönsä koti- ja kulttuuritaustoihin.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämänkatsomustiedossa ovat • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissa	

Opetuksen tavoite:	
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita	
1lk	2lk
Oppilas tutustuu ystävyyden sisältöihin.	Oppilas tutustuu ihmisten yhteiselämän perusteisiin erilaisissa arkipäivän tilanteissa ja yhteisöissä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 - S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämänkatsomustiedossa ovat • edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissa	

Opetuksen tavoite:	
T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa	
1lk	2lk
Oppilas tutustuu oman lähiympäristön luontoon ja tarkastelee toimintansa vaikutusta siihen.	Oppilas etsii luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia ja opettelee kunnioittamaan ympäristöään.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L3, L5, L7	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita elämäkatsomustiedossa ovat	
• edistyminen lähiympäristön katsomuksellisten ilmiöiden tunnistamisessa ja nimeämisessä • edistyminen ryhmässä toimimisen taidoissa • edistyminen ajatusten ilmaisemisessa ja toisten kuuntelemissa	

S1 Kasvaminen hyvään elämään		
Sisällöt vuosiluokittain	1.lk	2.lk
	Tutustutaan yhdessä hyvän, oikean ja väärän merkityksiin ja niiden erottamiseen. Tutkitaan ystävyyden sisältöä ja merkitystä lasten elämässä.	Pohditaan yhdessä oikean ja väärän merkityksiä ja niiden erottamista. Käsitellään hyvän elämän sekä ihmisen hyvyyden teemoja.
Molemmat luokat 1-2	Harjoitetaan keskustelutaitoja opettelemalla kuuntelemaan toisia kunnioittavasti ja harjoittelemalla selkeää itseilmaisua.	

S2 Erilaisia elämäntapoja		
Sisällöt vuosiluokittain	1.lk	2.lk
	Käsitellään aihepiirejä minä ja muut omassa lähiympäristössään. Aiheina ovat esimerkiksi minä itse, minun perheeni ja kotini, perheeni juhlat sekä erilaiset perheet.	Tutkitaan erilaisia elämäntapoja liittyen erityisesti oppilaan omaan koti- ja kulttuuritaustaan. Tutustutaan esimerkiksi erilaisiin kulttuureihin ja uskontoihin omassa koulussa ja elinpiirissä.
Molemmat luokat 1-2	Pohditaan kysymystä ”Kuka minä olen?” Tutustutaan erilaisiin tapoihin elää ja ajatella. Ohjataan oppilaan minäkäsityksen vahvistumista sekä kasvatetaan erilaisuutta hyväksyvää ajattelutapaa.	

S3 Yhteiselämän perusteita		
Sisällöt vuosiluokittain	1.lk	2.lk
	Tutustutaan ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi säännön, luottamuksen, rehellisyyden ja reiluuden merkityksiä oppilaan elämän arkipäivän tilanteissa. Miten nämä asiat näkyvät esimerkiksi kotona, koulussa, harrastuksissa, liikenteessä ja peleissä/leikeissä.	Pohditaan syventäen ihmisten yhteiselämään vaikuttavia tekijöitä kuten erilaisia käytänteitä, tapoja ja sopimuksia erilaisissa tilanteissa. Tutustutaan alustavasti lapsen oikeuksiin ja lasten asemaan erilaisissa yhteisöissä.
Molemmat luokat 1-2	Pohditaan, miksi ihmisten yhdessä elämiseen tarvitaan sääntöjä, keskinäistä luottamusta ja rehellisyyttä.	

S4 Luonto ja kestävä tulevaisuus		
Sisällöt vuosiluokittain	1.lk	2.lk
	Tutkitaan oppilaan omaa lähiympäristöä ja tarkastellaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta siihen.	Etsitään luontoon liittyviä merkityksellisiä kokemuksia. Harjoitellaan kunnioittavaa suhtautumista ympäristöä kohtaan.
Molemmat luokat 1-2	Tutkitaan ympäristöä lähtien oppilaan omasta lähiympäristöstä ja laajentaen erilaisiin elämänmuotoihin maapallolla. Pohditaan myös elämän rajallisuutta ja harjoitellaan huomaamaan oman toiminnan vaikutus ympäristöön. Tutustutaan erilaisiin kertomuksiin maailman synnystä.	

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 1-2 musiikin opetuksessa oppilaat voivat yhdessä havaita ja kokea, kuinka jokainen on musiikissa ainutlaatuinen ja kuinka musiikillinen toiminta luo parhaimmillaan iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Musiikin opetus tukee kinesteettisen ja auditiivisen hahmottamiskyvyn, terveen äänenkäytön sekä myönteisen musiikkisuhteen kehittymistä. Musiikkikäsitteiden ja ilmaisukeinojen oppimisen perustana ovat laulamisen, soittamisen, säveltämisen, musiikkiliikunnan ja kuuntelun yhteydessä saadut kokemukset ja niistä keskusteleminen. Oppilaiden luovaa musiikillista ajattelua sekä esteettistä ja musiikillista ymmärrystä edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia äänikokonaisuuksia sekä käyttää mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa. Musiikillinen toiminta liittyy luontevasti eheyttävään opiskeluun koulun arjessa ja juhlassa.

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen	S1-S4	L2, L7
Musisointi ja luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	S1-S4	L1, L2, L4

T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen	S1-S4	L1, L4
T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja	S1-S4	L5, L6
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöön leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta	S1-S4	L2, L4
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseräitä musisoinnin yhteydessä	S1-S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa	S1-S4	L7
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa	S1-S4	L1

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Sisällöt valitaan siten, että oppilaat tutustuvat musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä.

S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto: Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä sekä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolisia ja joustavia musiikin opiskelukokonaisuuksia, joissa musiikin opetuksen erilaiset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 1-2

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, erilaisten välineiden käyttöä ja oppilaiden ryhmittelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Musiikin opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita ja vahvistetaan näin oppilaan yhteistyötaitoja, itsetuntoa ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi musiikissa on oppilaita ohjaavaa ja rohkaisevaa. Oppilaalle annetaan palautetta ja mahdollisuuksia oman ja ryhmän toiminnan arviointiin siten, että se kannustaa yrittämiseen ja opittavien taitojen harjoittamiseen. Erityistä huomiota arvioinnissa kiinnitetään musiikillisten yhteistyötaitojen ja musisointitaitojen edistymiseen. Oppilaan oppimisen arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita musiikissa ovat

- edistyminen musiikillisissa yhteistyötäidoissa, erityisesti toimiminen musiikillisen ryhmän jäsenenä
- edistyminen musiikin peruskäsitteiden hahmottamisessa musiikillisen toiminnan kautta.

Opetuksen tavoite: T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen	
1lk	2lk
Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu taitojensa mukaan yhteismusisointiin
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1-S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L7	

Opetuksen tavoite: T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä	
1lk	2lk
Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä monipuolisesti laulujen ja laululeikkien avulla	Oppilas harjoittelee äänenkäyttöä monipuolisesti laulujen ja laululeikkien avulla sekä tutustuu omaan ääneensä laulaen ja puhuen
Oppilas harjoittelee toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä	Oppilas kehittää toimintaansa musiikillisen ryhmän jäsenenä
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1-S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4	

Opetuksen tavoite: T3 kannustaa oppilaita kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen	
1lk	2lk
Oppilas käyttää leikkiä ja liikettä musiikkiin eläytymisessä sekä musiikkikäsitteiden opiskelussa	Oppilas käyttää laulua, soittoa, leikkiä ja liikettä musiikkiin eläytymisessä sekä musiikkikäsitteiden opiskelussa
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1-S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L4	

Opetuksen tavoite: T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjata heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja	
1lk	2lk
Oppilas harjoittelee rytmistä keksintää ja improvisointia ryhmän jäsenenä liikkuen	Oppilas harjoittelee rytmistä keksintää ja improvisointia ryhmän jäsenenä liikkuen, soittaen ja laulaen
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1-S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L5, L6	

Opetuksen tavoite: T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta	
1lk	2lk
Oppilas kuuntelee aktiivisesti monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia, keskittyen erityisesti lastenmusiikkiin	Oppilas kuuntelee aktiivisesti eläytyen monenlaista ikäkauteen sopivaa musiikkia eri aikakausilta ja musiikin eri lajeista keskittyen erityisesti lastenmusiikkiin
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1-S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4	

Opetuksen tavoite: T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseräitä musisoinnin yhteydessä	
1lk	2lk
Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintä tapoihin leikkien	Oppilas tutustuu musiikin käsitteisiin ja niihin liittyviin merkintä tapoihin musisoiden ja leikkien
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1-S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L4	

Opetuksen tavoite:	
T7 ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti musisoinnissa	
1lk	2lk
Oppilas harjoittelee soitinten asianmukaista käsittelyä ja ohjeiden kuuntelua	Oppilas harjoittelee soitinten asianmukaista käsittelyä ja ohjeiden kuuntelua
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1-S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L7	

Opetuksen tavoite:	
T8 tarjoaa oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa	
1lk	2lk
Oppilas on osana yhdessä toteutettavaa musiikillista esitystä	Oppilas harjoittelee tavoitteellista työskentelyä Oppilas oppii ymmärtämään harjoittelun merkityksen
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1-S4	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1	

MUSIIKIN OPETUKSEN SISÄLLÖT

1.lk	2.lk
S1 Miten musiikissa toimitaan	S1 Miten musiikissa toimitaan
- Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. - Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.	- Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. - Keskeisenä sisältönä ovat ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen, luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen sekä käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely.

S2 Mistä musiikki muodostuu - Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen (melodian suunta, perussyke, sanarytmi, kaikurytmi, voimakas-hiljainen,). - Tehdään perussykettä vahvistavia rytmiharjoituksia. - Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.	S2 Mistä musiikki muodostuu - Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen (melodian suunta, tasajakoinen-kolmijakoinen, sana- ja melodiarytmi, kaikurytmi, tauon käsite, voimakas-hiljainen, soolo-tutti). - Tehdään perussykettä vahvistavia rytmiharjoituksia. - Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto.
S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: - Oppilasta ohjataan kiinnittämään huomiota laulusentoon istuen ja seisten. - Havainnoidaan arjen ääniympäristöjä ja hyödynnetään näitä musiikillisessa keksinnässä, kuten äänimaisemien tekemisessä.	S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: - Oppilasta ohjataan kiinnittämään huomiota laulusentoon istuen ja seisten. - Havainnoidaan arjen ääniympäristöjä ja hyödynnetään näitä musiikillisessa keksinnässä, kuten äänimaisemien tekemisessä. Käytetään mahdollisuuksien mukaan teknologisia sovelluksia.
S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto: - Lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä valittaessa huomioidaan oppilaiden ikäkaus, paikallisuus, oppilaiden omat kulttuuritaustat, vuodenkierto, sekä mahdolliset merkkivuodet ja erikoistapahtumat lukuvuoden aikana. - Ohjelmiston valinnassa otetaan myös huomio eheyttäminen muihin oppilaineisiin. - Luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin	S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto: - Lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä valittaessa huomioidaan oppilaiden ikäkaus, paikallisuus, oppilaiden omat kulttuuritaustat, vuodenkierto, sekä mahdolliset merkkivuodet ja erikoistapahtumat lukuvuoden aikana. - Oppilaita osallistetaan ohjelmiston suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan. Ohjelmiston valinnassa otetaan myös huomio eheyttäminen muihin oppilaineisiin. - Luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin

KUVATAIDE

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 1-2 luodaan perustaa oppilaiden omakohtaiselle suhteelle kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Ilmaisun taitojen ja esteettisten valmiuksien kehittymistä tuetaan eri aistien ja koko kehon yhteistyöllä. Oppilaita ohjataan käyttämään mielikuvia, kuvataiteen käsitteistöä ja kuvallisen tuottamisen keinoja. Opetuksessa hyödynnetään toiminnallisuutta ja leikinomaisuutta. Oppilaita kannustetaan pitkäjänteiseen taideoppimiseen. Kuvien tuottamista ja tulkintaa harjoitellaan myös tieto- ja viestintäteknologian ja verkkoympäristöjen avulla. Opetuksessa rohkaistaan toimimaan yhdessä, jakamaan kokemuksia sekä vastaanottamaan ja antamaan palautetta kuvallisesta työskentelystä.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6

T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen		
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä

yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Oppilaita rohkaistaan tutustumaan toistensa kuvakulttuureihin. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä oppilaiden arjessa, lähiympäristössä ja vuorovaikutuksessa.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa keskitytään oppilaiden lähiympäristön ja sen medioiden käsittelyyn.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat tutustuvat kuvataiteen maailmaan tarkastelemalla erilaisia teoksia, aihepiirejä ja ilmiöitä. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään taideteoksiin ja niiden kokemiseen liittyvää kulttuurista moninaisuutta.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisulla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisuuden tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 1-2 innostetaan leikinomaiseen kokeiluun, tieto- ja viestintäteknologian käyttöön sekä taiteidenväliseen toimintaan. Opetustilanteet toteutetaan kouluympäristön lisäksi erilaisissa rakennetuissa ympäristöissä, luonnon ympäristöissä ja verkkoympäristöissä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä. Palaute on monipuolista ja rohkaisee oppilaita omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppilaat saavat palautetta kaikilla tavoitteissa määritellyillä taideoppimisen alueilla.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat

- edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle
- edistyminen materiaalien kokeilemisessä ja tekniikoiden harjoittelussa
- edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessä
- edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessä.

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä	Oppilas havainnoi taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä
1lk -2lk (molemmat luokat)	
T1 Oppilas harjoittelee havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja tekee taidetta	
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailma	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L4, L5	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat • edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle • edistyminen materiaalien kokeilemisessä ja tekniikoiden harjoittelussa • edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemisessä • edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemisessä.	

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan	Oppilas kertoo havainnoistaan ja ajatuksistaan
1lk -2lk (molemmat luokat)	
T2 Oppilas keskustelee havainnoistaan ja ajatuksistaan	
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailma	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L5, L6	
Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita kuvataiteessa ovat: • edistyminen tavoitteiden asettamisessa omalle toiminnalle • edistyminen materiaalien kokeilemisessä ja tekniikoiden harjoittelussa	

- edistyminen kuvataiteen ilmaisukeinojen käyttämisessä ja niistä keskustelemissa
- edistyminen omista ja muiden kuvista keskustelemissa.

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla	Oppilas käyttää kuvallisen tuottamisen tapoja ja ilmaisee havaintojaan sekä ajatuksiaan kuvin
1lk -2lk (molemmat luokat)	
T3 oppilas nauttii havaintojen ja ajatuksien ilmaisemisesta kuvallisesti tuottaen	
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: <i>S1 Omat kuvakulttuurit</i> <i>S2 Ympäristön kuvakulttuurit</i> <i>S3 Taiteen maailma</i>	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L4, L5	

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja	Oppilas tekee kokeiluja erilaisilla materiaaleilla ja tekniikoilla
1lk -2lk (molemmat luokat)	
T4 Oppilas intoutuu kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelee kuvallisia ilmaisutapoja	
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: <i>S1 Omat kuvakulttuurit</i> <i>S2 Ympäristön kuvakulttuurit</i> <i>S3 Taiteen maailma</i>	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L5, L6	

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa	Oppilas tekee kuvallista työskentelyä pitkäjänteisesti yksin ja yhdessä muiden kanssa
1lk -2lk (molemmat luokat)	
T5 Oppilas tekee pitkäjänteistä kuvallista työskentelyä yksin ja yhdessä muiden kanssa	

Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: <i>S1 Omat kuvakulttuurit</i> <i>S2 Ympäristön kuvakulttuurit</i> <i>S3 Taiteen maailma</i>
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3, L5

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omista ja muiden kuvissa	Oppilas tarkastelee kuvallisen vaikuttamisen keinoja
1lk -2lk (molemmat luokat)	
T6 Oppilas tutustuu kuvallisen vaikuttamisen keinoihin omista ja muiden kuvissa	
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: <i>S1 Omat kuvakulttuurit</i> <i>S2 Ympäristön kuvakulttuurit</i> <i>S3 Taiteen maailma</i>	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L7	

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä	Oppilas tuntee joitakin kuvataiteen käsitteitä ja ilmenemismuotoja
1lk -2lk (molemmat luokat)	
T7 Oppilas tutustuu kuvataiteen peruskäsitteisiin ja ilmenemismuotoihin	
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: <i>S1 Omat kuvakulttuurit</i> <i>S2 Ympäristön kuvakulttuurit</i> <i>S3 Taiteen maailma</i>	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5, L6	

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössä	Oppilas tunnistaa taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria lähiympäristössä
1lk -2lk (molemmat luokat)	

T8 Oppilas tunnistaa erilaisia taiteen ja visuaalisen kulttuurin esiintymismuotoja lähiympäristössään
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailma
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6, L7

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta	Oppilas tekee kuvia, joissa on vaikutteita omasta elinympäristöstä, aikakausista ja kulttuureista.
1lk	2 lk
T9 Oppilas tarkastelee omaa elinympäristöään ja tekee kuvia	T9 Oppilas tarkastelee omaa elinympäristöään, aikakausia ja kulttuureja ja tekee kuvia tutustumisen pohjalta
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailma	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2 L5, L6	

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	Oppilas tunnistaa esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa
1lk -2lk (molemmat luokat)	
T10 Oppilas tunnistaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja	
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailma	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L3 L6, L7	

Opetuksen tavoite:	Hyvän osaamisen kuvaus 2. luokan lopussa:

T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	Oppilas huomioi kulttuurista moninaisuutta ja käyttää kestävän kehityksen työtapoja ja materiaaleja
1lk -2lk (molemmat luokat)	
T11 Oppilas tekee huomioita kulttuurisesta moninaisuudesta ja käyttää kestävän kehityksen työtapoja ja materiaaleja	
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailma	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2 L4, L7	

KÄSITYÖ

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään opittuja tietoja ja taitoja arjessa. Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisen teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäristön materiaalisesta maailmasta tuntemus luo perustaa kestäväälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämämpiiri, paikallinen kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus. Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuuksiin sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Vuosiluokilla 1-2 käsityön tehtävänä on mahdollistaa oppilaiden käsityön ilmaisun, suunnittelun ja tekemisen tietojen ja taitojen kehittyminen sekä kokemusten karttuminen. Oppilaita rohkaistaan ja ohjataan toimimaan käsityön suunnittelijoina ja valmistajina sekä käyttämään siinä erilaisia materiaaleja. Käsityö kehittää keskittymiskykyä ja aloitteellisuutta. Se kannustaa arvostamaan ja arvioimaan omaa ja toisten työtä ja

työskentelyä. Käsityön kasvatustehtävänä on ohjata oppilaita ymmärtämään kulttuurien moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Käsityön opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	S1-S4	L1, L2
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta	S1, S2, S3	L1, L4, L5
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa	S1-S5	L1, L7
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	S2-S4	L4, L6
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	S1-S6	L1, L3

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Sisällöt valitaan siten, että kokonaisen käsityön prosessi toteutuu ja erilaiset materiaalit ja työtavat tulevat tutuksi. Työskennellään yhteisten ilmiöiden parissa useiden oppiaineiden kanssa.

S1 Ideointi: Suunnittelun lähtökohtana hyödynnetään omia tunteita, tarinoita ja mielikuvitusympäristöä, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä apuna käytetään erilaisia visuaalisia ja materiaalisia menetelmiä. Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri ja pinta. Tutkitaan liikettä ja tasapainoa. Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista käsityön avulla.

S2 Kokeilu: Tarjotaan mahdollisuuksia monimuotoiseen materiaalliseen ja teknologiseen ympäristöön tutustumiseen. Kokeillaan erilaisia materiaaleja kuten esimerkiksi puuta, metallia, muovia, kuituja, lankaa ja kangasta. Kokeilujen pohjalta ideoidaan ja työstetään tuotetta tai teosta eteenpäin.

S3 Suunnittelu: Työskennellään kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Harjoitellaan prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.

S4 Tekeminen: Valmistetaan omien tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita tai teoksia. Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja tarkoituksenmukaisella tavalla.

S5 Dokumentointi: Tieto- ja viestintätekniikan käyttöön tutustutaan ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana.

S6 Arviointi: Tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä. Opetellaan antamaan palautetta toisille oppilaille.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Oppimisympäristö tukee käsityön toiminnallisuutta ja vuorovaikutusta opettajan, vertaisryhmän sekä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Asianmukaiset ja turvalliset tilat, työvälineet ja materiaalit edistävät tavoitteiden saavuttamista. Oppilaita innostetaan havainnoimaan ja käyttämään havaintojaan käsityötaitojen osana sekä vaikuttamaan ympäristöönsä. Työtapojen valinnoilla oppilaita kannustetaan osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Ohjatun suunnittelun ja tekemisen tukena hyödynnetään mielikuvitusta, tarinoita, draamaa, leikkiä, pelejä sekä luonnon- ja rakennettua ympäristöä. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet sekä tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien materiaalien, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Käsityön toiminnallinen oppiminen edellyttää riittävästi aikaa, tilaa ja ohjausta.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota myönteisen palautteen antamiseen ja kannustamiseen sekä työskentelyn aikana että prosessin lopussa. Monipuolisella arvioinnilla ja palautteella tuetaan laaja-alaisen käsityötiedon ja -taidon kehittymistä. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen harjoitteluun. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä ja toisten työskentelyn arvostamista.

Arviointi kohdistuu kokonaiseen käsityöprosessiin ja eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä, joka todentaa oppilaiden edistymistä ja käsityöllisen osaamisen tasoa. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tarjotaan erilaisia tapoja tehdä itse- ja vertaisarviointia.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita käsityössä ovat

- edistyminen työskentelyn sujuvuudessa
- edistyminen suunnittelun, tekemisen ja arvioinnin taidoissa
- edistyminen tavoitteellisessa toiminnassa
- edistyminen kekseliäiden ratkaisujen tuottamisessa.

KÄSITYÖN OPETUS JOENSUUN SEUDUN OPETUSSUUNNITELMASSA

Opetuksen tavoite:	
T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön	
1lk -2lk (molemmat luokat)	
Oppilaalla on tilaa omille ideoille, yrityksille ja erehdyksille.	
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: Käsityötuotteiden S1 ideointia, S3 suunnittelua, S4 tekemistä Materiaalien S2 kokeilua	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2	

Opetuksen tavoite:	
T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta	
1lk Oppilas harjoittelee käsityötuotteen ideointia ja tuotteen tekemistä sekä lopputuloksesta kertomista.	2lk Oppilas harjoittelee kokonaista käsityöprosessia ideoimalla, suunnittelemalla kuvallisesti, tekemällä ja esittelemällä käsityötuotteita erilaisia materiaaleja käyttäen
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: Käsityötuotteiden S1 ideointia ja S3 suunnittelua ja materiaalien S2 kokeilua	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5	

Opetuksen tavoite:	
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa	
1lk Oppilas harjoittelee käsityötuotteen suunnittelemista ja valmistamista.	2lk Oppilas suunnittelee ja valmistaa käsityötuotteita ohjatusti luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: Käsityötuotteiden S1 ideointia ja S6 dokumentointia	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L7	

Opetuksen tavoite:	
T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti	
1lk Oppilas tutustuu erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen vastuuntuntoisesti ja turvallisesti.	2lk Oppilas tutustuu erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen vastuuntuntoisesti ja turvallisesti
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: Käsityötuotteiden S2 kokeilua ja S4 tekemistä	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L4, L6	

Opetuksen tavoite:	
T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta	
1lk Oppilaan itsetunto ja myönteinen minäkuva kehittyvät onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta.	2lk Oppilaan itsetunto ja myönteinen minäkuva kehittyvät onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 ideointia, S3 suunnittelua, S4 tekemistä, S5 dokumentointia ja S6 arviointia ja materiaalien S2 kokeilua	
materiaalien S2 kokeilua	
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L3	

KÄSITYÖN OPETUKSEN SISÄLLÖT 1-2lk

1lk	2lk
S1 Ideointi	
- Lähtökohtana tunteet, tarinat sekä mielikuvitus, luonnon- ja rakennetut ympäristöt - Tutkitaan liikettä ja tasapainoa osana käsityöprosessia - Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista (sään mukainen pukeutuminen) - Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri, pinta	- Lähtökohtana tunteet, tarinat sekä mielikuvitus, luonnon- ja rakennetut ympäristöt - Tutkitaan liikettä ja tasapainoa osana käsityöprosessia. - Pohditaan säilyttämistä ja suojautumista (sään mukainen pukeutuminen) - Harjoitellaan kehittämään käsityölle muoto, väri, pinta
S2 Kokeilu	

- Kokeillaan ohjatusti sekä kovia että pehmeitä materiaaleja (puu, metalli, muovi, kuidut, langat, kankaat, luonnon- ja kierrätysmateriaalit) sekä ainakin vuosiluokalle kuuluvia tekniikoita: - leikkaaminen - liimaaminen - sahaaminen - naulaaminen - käsin ompeleminen - erilaisia lankatekniikoita - pinnan viimeistely ja käsittely - oikeat otteet työvälineistä - Kokeilujen pohjalta jatketaan ideointia ja suunnittelua, edelleen ohjatusti - Myös kokeilu ja siitä tulevat johtopäätökset voivat olla itsessään tavoite	- Kokeillaan ohjatusti sekä kovia että pehmeitä materiaaleja (puu, metalli, muovi, kuidut, langat, kankaat, luonnon- ja kierrätysmateriaalit) sekä ainakin vuosiluokalle kuuluvia tekniikoita: - leikkaaminen - liimaaminen - sahaaminen - naulaaminen - käsin ompeleminen - erilaisia lankatekniikoita, virkkauksen alkeet - pinnan viimeistely ja käsittely - oikeat otteet työvälineistä - Kokeilujen pohjalta jatketaan ideointia ja suunnittelua, edelleen ohjatusti - Myös kokeilu ja siitä tulevat johtopäätökset voivat olla itsessään tavoite - Lisää materiaaleja ja vaativampia kokeiluja
S3 Suunnittelu	
- Ideointi ja kokeilut ovat suunnittelun pohjana - Suunnittelun pohjana esim. äänite, piirros, tarina, kuva, - Käytetään piirtämistä, muovailua, rakentelua, palikoita ja soveltuvin osin tv:t:aa suunnittelun pohjana	- Oppilaan oma ideointi ja kokeilut ovat suunnittelun pohjana - Käytetään piirtämistä, muovailua, rakentelua, palikoita ja soveltuvin osin tv:t:aa suunnittelun pohjana
S4 Tekeminen	
- Valmistetaan omien ja yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita ja teoksia - Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja	- Valmistetaan omien ja yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita ja teoksia - Käytetään erilaisia käsityövälineitä ja laitteita, joilla leikataan, liitetään, yhdistetään, muokataan ja työstetään materiaaleja
S5 Dokumentointi	
- Tutustutaan TVT:n mahdollisuuksiin ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana - Valmis tuotos kuvataan.	- Tutustutaan TVT:n mahdollisuuksiin ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana - Valmis tuotos ja prosessin vaiheita kuvataan. - Dokumentoinnin tallentaminen (esim. peda.net)

S6 Arviointi	
• Harjoitellaan arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista prosessin edetessä • Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä	• Harjoitellaan arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista prosessin edetessä • Harjoitellaan itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä

LIIKUNTA

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoa ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

”Liikutaan yhdessä leikkien.”

Vuosiluokilla 1-2 opetuksen pääpaino on havaintomotoristen taitojen ja motoristen perustaitojen oppimisessa, yhdessä tekemisessä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä sekä liikuntaan liittyvien myönteisten kokemusten vahvistamisessa. Opetus tukee oppilaita auttamalla heitä kohtaamaan emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden mielikuvitusta ja omia oivalluksia.

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla	S1	L1, L3

T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1, L3, L4
T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina	S1	L3
T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä ja telineillä	S1	L3
T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito	S1	L3
T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla	S1	L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky		
T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisisa liikuntatilanteissa	S2	L2, L3, L6, L7
T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta	S2	L2, L6, L7
Psyykinen toimintakyky		
T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.	S3	L1, L2, L3
T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja	S3	L1, L2

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Opetukseen valitaan leikkejä ja tehtäviä sekä liikuntamuotoja, joissa harjoitellaan tasapaino- ja liikkumistaitoja (kuten kiipeilyä, juoksua ja hyppyjä) ja välineenkäsittelytaitoja (kuten tehtäviä erilaisilla välineillä ja palloleikkejä) erilaisissa oppimisympäristöissä (kuten salissa, luonnossa, lumella ja jäällä). Kehonhallintaa edistetään käyttämällä tehtäviä (kuten voimistelu- ja musiikkileikkejä), joissa harjaannutetaan kehonhahmotusta, ilmaisua ja rytmin mukaan liikkumista.

Tutustutaan monipuolisin ja turvallisin tehtävin liikkumiseen sisällä ja ulkona eri vuodenaikoina eri oppimisympäristöissä. Vesiliikunta ja uinti kuuluvat liikunnan opetukseen.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Opetus sisältää yksinkertaisia liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä, joissa oppilaat toimivat yhteistyössä muiden kanssa ja saavat kokemuksia muiden auttamisesta.

S3 Psyykkinen toimintakyky: Opetukseen valitaan iloa ja virkistystä tuottavia leikkejä ja tehtäviä, joissa koetaan onnistumisia sekä kohdataan tuetusti emotionaalisesti vaihtelevia tilanteita kuten leikeissä, kisailuissa tai peleissä koetut tilanteet.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1-2

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokilla 1-2 on tärkeää tunnistaa sellaiset motorisen oppimisen vaikeudet, joilla voi olla yhteyttä muihin oppimisen ongelmiin.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arvioinnilla tuetaan oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla eli sen tarkoituksena on tukea fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittymistä. Rakentava ja kannustava palaute tukee oppilaan myönteistä käsitystä itsestä liikkujana. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaiden oppimisesta, työskentelystä ja edistymisestä.

Arvioinnissa pyritään tunnistamaan oppilaiden yksilölliset vahvuudet ja kehittymistarpeet sekä tukemaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaiden toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla sekä ohjaamalla oppilaita itsearviointiin.

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita liikunnassa ovat

- edistyminen liikuntatilanteisiin sopivien ratkaisujen löytämisessä
- edistyminen motorisissa perustaidoissa ja niiden harjoittelemisessa
- edistyminen sovittuihin tehtäviin liittyvässä turvallisessa toiminnassa
- edistyminen yhdessä työskentelyn ja itsenäisen työskentelyn taidoissa.

Opetuksen tavoite:
T1 Kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla.
Oppilas on fyysisesti aktiivinen. Hän kokeilee itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä ilmaisee rohkeasti itseään liikunnan avulla.
1-2lk
Oppilas on fyysisesti aktiivinen. Hän kokeilee itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä ilmaisee rohkeasti itseään liikunnan avulla
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Monipuolisesti eri liikuntaleikkejä ja harjoitteita.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L3
Arvioinnin kohteet oppiaineessa:
Oppiminen: Oppilas on tunnilla aktiivinen osallistuja ja kokeilee rohkeasti yksin sekä ryhmässä erilaisia liikuntatehtäviä.

Opetuksen tavoite:
T2 Ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.
1-2lk
Oppilas harjoittelee havaintomotorisia taitoja. Hän havainnoi itseään ja ympäristöään eri aistien avulla ja tekee tilanteisiin sopivia ratkaisuja.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Monipuolisia liikuntaleikkejä ja harjoitteita, joissa kehitetään kehon hahmotusta ja kehon koordinaatiota suhteessa toisiin oppilaisiin ja liikuntaympäristöihin.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L3, L4
Arvioinnin kohteet oppiaineessa:
Oppiminen: Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella eri liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja

Opetuksen tavoite:
T3 Vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina.

1-2lk
Oppilas kehittää motorisia perustaitojaan (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot). Hän osaa soveltaa taitojaan eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Erilaisia motorisia harjoitteita, pelejä ja leikkejä, joissa käytetään välineitä tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti. Esim. heittäminen, kiinniottaminen, potkaiseminen, kuljettaminen, hyppääminen, juokseminen
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L3
Arvioinnin kohteet oppiaineessa:
Oppiminen: Oppilas osaa hyödyntää tasapaino-, liikunta- ja välineenkäsittelytaitoja tarkoituksenmukaisesti eri ympäristöissä

Opetuksen tavoite:
T4 Harjaannuttaa oppilasta liikkumaan erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä.
1-2lk
Oppilas osaa liikkua erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla liikuntavälineillä ja telineillä.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Leikinomaisia harjoitteita erilaisia liikuntavälineitä ja telineitä hyödyntäen.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L3
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Oppiminen: Oppilas osaa liikkua eri ympäristöissä erilaisia liikuntavälineitä ja telineitä tarkoituksenmukaisesti käyttäen

Opetuksen tavoite:
T5 Tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito.
1lk Oppilas tutustuu vesiliikuntaan ja harjoittelee alkeisuimataitoa.
2lk Oppilas tutustuu vesiliikuntaan ja vahvistaa alkeisuimataitoa.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S1 Veteen tutustuminen, vesileikit ja alkeisuintitekniikat
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L3
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Oppiminen: Oppilas tutustuu vesiliikuntaan ja oppii alkeisuimataidon

Opetuksen tavoite:

T6 Ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.
1-2lk Oppilas osaa toimia asiallisesti ja turvallisuustekijät huomioiden liikuntatunneilla
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: Toiminnan säännöt eri pelissä ja leikeissä ja erilaisissa liikkumisympäristöissä.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L3, L6, L7
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Toiminta ja työskentely: oppilas osaa toimia liikuntatunnilla fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta edistään

Opetuksen tavoite: T7 Ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellissa liikuntatilanteissa.
1-2lk Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa liikuntatunneilla.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2 Pelejä ja leikkejä pareittain ja erilaisissa ryhmissä.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L3, L6, L7
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Toiminta ja työskentely: Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunteitansa yksin ja ryhmässä

Opetuksen tavoite: T8 Tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta.
1-2lk Oppilas osaa noudattaa sovittuja sääntöjä. Hän kantaa vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S2 Erilaisia leikkejä ja pelejä. Reilun pelin säännöt.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L2, L6, L7
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Toiminta ja työskentely: Oppilas oppii noudattamaan yhteisiä sääntöjä ja kantaa oman vastuunsa pelien ja leikkien onnistumisesta

Opetuksen tavoite:

T9 Tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.
1-2lk Oppilas rakentaa myönteistä minäkäsitystä. Hän osaa työskennellä itsenäisesti ja ilmaisee itseään monipuolisesti.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S3 Oppilas pääsee kokeilemaan monia erilaisia liikuntamuotoja erilaisissa liikuntaympäristöissä, jotka edesauttavat myönteisiä liikuntakokemuksia.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Toiminta ja työskentely: Oppilas ottaa vastuuta omasta työskentelystään ja uskaltaa ilmaista itseään monipuolisesti

Opetuksen tavoite:
T10 Varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja.
1-2lk Oppilas osaa suhtautua myönteisesti liikuntaan ja kokeilee rohkeasti toimintakykynsä rajoja.
Tavoitteeseen liittyvät sisällöt: S3 Oppilas pääsee kokeilemaan monia erilaisia liikuntamuotoja erilaisissa liikuntaympäristöissä, jotka edesauttavat myönteisiä liikuntakokemuksia.
Tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen: L1, L3
Arvioinnin kohteet oppiaineessa: Toiminta ja työskentely: Oppilas suhtautuu myönteisesti liikuntaan ja kokeilee rohkeasti toimintakykynsä rajoja

OPPILAANOJJAUS

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja

ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeuden-mukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa. Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammattiteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista